

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugos-
laviji 80 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, velik
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
a Pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljke in
dneva po prezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo • Uredništva
telefon šte. 50, upravnštva šte. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 • Čekoval
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Kalvarija primorskega učiteljstva.

Pred dnevi smo zapisali, da je primorsko učiteljstvo po križevu potu, ki sta mu ga pripravila filozofa Gentile in Fedele, pod pritiskom fašizma in iz strahu za svoja mesta prispelo na Kalvarijo. Prosvetni minister Fedele je še v ugodnem trenutku zgrabil za zakon od decembra lanskega leta, ki daje ministrom pravico, da odstavijo vsakega uradnika, čigar »delovanje v službi ali izven nje ne nudi popolnega jamstva za zvesto izpolnjevanje dolžnosti ali pa se je uradnik postavil v navzkrižje s splošnimi političnimi smernicami vlade«. Zakon zapade 31. decembra 1926; zato se je Fedele požuril.

Do sedaj je prejelo okoli 30 slovenskih in hrvatskih učiteljev obvestilo od prosvetnega ministra, da je uvedel proti njim odpustno postopanje. V smislu zakona daje minister učiteljem 15 dni na razpolago, da mu predložijo dokaze o neupravičenosti postopanja. Za razmere v Italiji in one na Primorskem so predvsem zanimive motivacije postopanja proti učiteljem.

»Vaše blagorodje se je postavilo v navzkrižje s splošnimi političnimi smernicami vlade in ne daje jamstva za zvesto izpolnjevanje lastnih dolžnosti radi izrazito protitalijanskih čustev, ki jih propoveduje, radi živahne propagande, ki jo razvija v škodo države in režima.«

To je osnovna motivacija, sestavljena na podlagi besedila omenjenega zakona, ki je pri vseh učiteljih v bistvu enaka; včasih je le nekoliko preobrnjena, a bistvene izpremembe ni. Poleg tega ima vsak učitelj še svoj lasten ocvrek, ki pa še vedno ne predstavlja nič konkretnega, ampak je čisto navadna splošna fraza, ki se rabi, ko je treba kakega slovenskega uradnika odpraviti, in proti kateri je avno radi njene splošnosti izključena vsaka izdatna opravičba. Tako navaja minister Fedele odpustno postopanje radi »propagande, ki ste jo odkrito pokazali tudi v šoli s tem, da ste ovirali pristop drugih učiteljev v fašistovski učiteljski sindikat.«

Ali ni isti minister Fedele, ki to piše, zatrdil poslancu Besednjaku po njegovem znamenitem govoru v rimskem parlamentu, da je pustil učiteljem popolnoma svobodo glede pristopa k sindikatu in da slovenskih učiteljev ni in ne bo preganjal, ako se v sindikat ne vpišejo? Fedele je bil takrat v zadregi in se je mazel iz nje na način, ki menda ne pristojno fašistovskemu ministru.

»Vi, zbesneli nasprotniki Italije in njenih ustanov, ste vedno vršili živahno protidržavno propagando celo v javnih prostorih in pobijali ustanovitve italijanskega otroškega vrta.«

In tudi voliti slovenski učitelj ne bi smel za lastne poslance: »Tudi med volivnim bojem ste aktivno delovali proti interesom Italije.«

Nekaterim učiteljem prosvetni minister očita, da so širili med mladino »Naš rod«; tudi »Mladika« in »Ženski svet« sta na indeksu.

To bi bile le nekatere cvetke, ki sestavljajo lavoriko ministra Fedeleja pred fašistovsko Italijo. Fedele bo gotovo dobil pohvalo. Pravijo, da je Fedele orodje režima in da se boji za svoj stolec, na katerem rad sedi. Ta okoliščina prav nič ne upravičuje naravnost zbesnelega napada na slovenske učitelje, ki se ne morejo braniti, in spravlja ministra Fedeleja, ki si prisvaja med znanstveniki visoko mesto, v še slabšo luč. Kako naj se branijo učitelji proti navedenim razlogom za odpust, ki slonijo na informacijah fašistovskih tajnikov in stanovskih tovarišev, ki so pri režimu dobro zapisani in katerim bo minister vedno prav dal? Rekurz na državni svet, rekurz na kralja? Same formalnosti.

Trenutno še bolj zadeti so oni učitelji, proti katerim so nadzorniki uvedli le disciplinarno preiskavo. Medtem ko učitelji, proti katerim postopa za odpust minister sam, dobivajo še nadalje plačo, se drugim, ki so v disciplinarni preiskavi, ustavi plača. In pomislite, da trajajo disciplinarne preiskave proti nekaterim učiteljem že nad eno leto! Eno celo leto brez plače, eno celo leto glad v hiši! Zakon pravi, da mora stanje disciplinarne preiskave nehati s pozitivnim ali negativnim uspehom najkasneje v teku treh mesecev. Srečni ministri, ki lahko izvajajo le zakone, ki nim prav pridejo! Disciplinarne preiskave dosežejo vedno svoj namen: slovenski učitelj si poišče kruha drugje. Leta 1918. je poučevalo na Primorskem okoli 800 sloven-

Naši poslanci za pomoč poplavljenecem.

Belgrad, 30. sept. (Izv.) Narodni poslanec Smodej je bil včeraj pri fin. ministru dr. Periču. V imenu Jugoslovanskega kluba ga je prosil za izdatno nujno pomoč nesrečnim poplavljenecem v Sloveniji. Vsota 120.000 Din, ki jo je vlada določila po ministru za kmetijstvo, je spričo velike katastrofe, ki je zadnje dni zadela velik del Slovenije in spričo žalostnega stanja poplavljenih krajev takoj malenkostna, da pomeni toliko kot nič. Poslanec je naglasil, da je treba nujne pomoči, da se ljudstvu pomore v najhujši stiski. Minister je dejal, da ima vlada že poročilo o katastrofi od pokrajinske vlade in da je poverila vse agende za pomoč poplavljenecem ministru za kmetijstvo, in da bo nesrečnejšem pomagala.

Belgrad, 30. sept. (Izv.) Poslanca Smodej in Brodar sta bila danes v imenu Jugoslovanskega kluba pri ministru za javna dela Vujičiču in mu popisala katastrofalen položaj

poplavljenih krajev v Sloveniji. Prosila sta ga, da v svojem resoru priskoči na pomoč bednemu prebivalstvu s popravilo cest in obnovo mostov ter da pošlje v to svrhu Gradbeni direkciji inženirje iz drugih pokrajin, ker bi Gradbeno ravnateljstvo v Ljubljani ne zmoglo ogromnih nalog, ki ga čakajo. Minister je izjavil, da je dal ljubljanskemu ravnateljstvu takoj nalogo, da mu poroča o stanju poplavljenih cest in mostov v poplavljenih krajih ter da bo storil v svojem resoru vse, kar more. V to svrhu potrebuje kredite, ki jih pa sedaj nima. Kmetijski minister je izjavil, da je poslal na kraj poplave posebne odposlance, da bodo pregledali in ugotovili škodo. Minister za socialno politiko je izjavil, da je sicer minister za socialno politiko, toda žal brez sredstev. Poslanec Smodej se je po prvih storjenih korakih za poplavljenecem nocoj vrnil v Slovenijo, da si ogleda poplavljenega kraja.

Ponovno nesoglasje med vladnima strankama.

Belgrad, 30. sept. (Izv.) Političen položaj je v Belgradu ostal brez vsakršnih sprememb. Vlada se bavi s pripravljanjem programa za delo narodne skupščine in za obisk češkoslovaških parlamentarcev. Skupščina se bo sestala 4. oktobra na svečano sejo, kateri bodo prisostvovali tudi češkoslovaški parlamentarci. Ker bodo spremljali češke parlamentarce po poti skozi našo državo tudi naši poslanci, bo mnogo poslancev odsotnih iz Belgrada. Vlada bo to, kakor vse izgleda, vzela kot izgovor za odložitev skupščinskih sej. Misli se, da bo tekom izrednega zasedanja od 4. oktobra do 20. oktobra le par sej.

Vlada bo na ta način pridobila na času, kar je itak njena glavna politika, da si bo na ta način podaljšala življenje za par dni. To je zelo potrebno, ker od dne do dne pada njena notranja moč.

Čeprav smo šele v začetku politične seje, se že pojavljajo stara nesoglasja med radikali in radičevci. Snoči je bil Pavle Radić, predsednik Hrvatskega seljaškega kluba, dal časa pri predsedniku Uzunoviču. Od njega se je vrnil zelo nezadovoljen. Kakor se je izvedelo, je Pavle Radić v razgovoru z Uzunovičem znova načel vprašanje dr. Nikića, katerega izključitev iz vlade radičevci uporno zahtevajo. Uzunović mu ni mogel dati nobene konkretne obljube, tako da do sporazuma med njima ni prišlo.

Kakor vse izgleda, so radikali spremenili svoje mišljenje v vprašanju dr. Nikića in niso več voljni, da bi ga radičevcem na ljubo žrtvovali. V političnih krogih je radi tega splošno prepričanje, da bo baš vsled tega vprašanja prišlo do težkih zapletljivost v vladi in do otvoritve krize.

Sestanek Mussolini--Chamberlain.

Livorno, 30. sept. (Izv.) Ministrski predsednik Mussolini je danes dospel sem iz Rima. V spremstvu državnega podtajnika Grandija in kabinetnega šefa Pauluzzija je obiskal angleško jahto, kjer ga je sprejel Chamberlain s soprogo. Po pozdravih in kratkem razgovoru sta se umaknili Mussolini in Chamberlain in se nad eno uro razgovarjala. Nato so se vsi skupno podali na obisk na italijansko jahto »Giugliana«.

Rim, 30. sept. (Izv.) Glasom poročil Agenzie Stefani so imela pogajanja med angleškim zunanjim ministrom Chamberlainom ter Mussolinijem v Livornu jako pristržen značaj. Razgovarjala sta se o važnejših mednarodnih političnih vprašanjih, zlasti pa o razmerju med Anglijo in Italijo, ki je posebno v zadnjem času jako prijateljsko.

Rim, 30. septembra. (Izv.) Povodom sestanka med Chamberlainom in Mussolinijem, pravi poluradna »Nota«: »Potem ko sta obe sili zainteresirani na sporazumu v Locarnu, in potem, ko sta se francoski in nemški zastopnik sestala v Thoiryju in tam dosegla sporazum, smatrate zastopnika Anglije in Italije, ki sta kot garantini podpisali locarnski dogovor, za umestno, da izmenjata vidike o evropskem položaju ter o nekaterih glavnih

in stranskih problemih. Potemtakem ne gre samo za vprašanje Tangerja in Abesinije, kakor so to domnevali nekateri inozemski listi, ampak za to, da zavzameta Anglija in Italija novo stališče z ozirom na nov položaj, ki je nastal ob priliki sestanka med Stressemannom in Briandom v Thoiryju.«

Rim, 30. septembra. (Izv.) Značilno je, da skušata oba angleška lista, ki zastopata italofilsko stališče, in sicer »Morningpost« in »Daily Telegraph«, v brzojavnih vesteh iz Rima zmanjšati važnost sestanka obeh državnikov, češ, da je sestanek le akt kurtoazije. Sestanek da je bil določen na vabilo italijanskega ministrskega predsednika.

Rim, 30. septembra. (Izv.) Kablogram poroča iz Washingtona: V diplomatskih krogih se o priliki sestanka med Chamberlainom in Mussolinijem tolmači ta sestanek tako, da hoče Italija pridobiti zase angleško podporo proti srednjeevropskemu bloku, ki se ravno kar formira. Neki odlični diplomat je izjavil, da se po sklenitvi verzajске mirovne pogodbe odnošaji med Anglijo in Francijo vedno bolj ohlajajo in da je popolnoma logično, ako Anglija nagiblje na italijansko stran, ker jo smatra za drugo največjo silo za Francijo na kontinentu.

Kralj zopet na Bledu.

Bled, 30. sept. (Izv.) Danes zgodaj zjutraj so prispeli na Bled kralj, kraljica, prestolonaslednik, knez Arzen in princ Pavle. Princ Pavle je nadaljeval pot naprej v Bohinj, kjer biva njegova rodbina. Vreme je zelo nepovoljno, tako da se bodo mogli vršiti lovi v Krmi šele čez nekaj dni. Koliko časa name-

rava kralj ostati na Bledu, še ni določeno. Pri lepem vremenu bi ostal celokupen dvor na Bledu še teden dni.

Novi davčni zakon.

Belgrad, 30. sept. (Izv.) Davčni odbor je včeraj obravnaval poglavje o zaključnih odredbah in s tem končal debato o zakonskem načrtu za izenačenje davkov. Med členi zaključnih odredb je najvažnejši čl. 154., ki določa, da ugasnejo vsi tozadevni zakoni s 1. januarjem 1927. Členu se je dodalo, da ostanejo izjemoma v veljavi odredbe o davkih na dohodke iz zemljišča. S tem se je debata o zakonskem predlogu končala. Okrog 50 členov je ostalo pridržanih. Prihodnja seja se bo sklicala pisмено.

SEJA ZAKONODAJNEGA ODBORA.

Belgrad, 30. sept. (Izv.) Seja zakonodajnega odbora bo v soboto, 2. oktobra ob 10 dopoldne.

PROTEST RADIČEVSKEGA POSLANCA PROTI POSTOPANJU OROŽNIKOV.

Split, 30. sept. (Izv.) Narodni poslanec Rudolf Bačinčić je poslal brzojavno obvestilo Stjepanu Radiću, da odlaga čast skupščinskega tajnika. Enako brzojavko je poslal predsedniku narodne skupščine Trifkoviču. V njej pravi, da odlaga čast skupščinskega tajnika v znak protesta radi divjega nastopa orožnikov v Dubrovniku. Predsedniku vlade Uzunoviču je poslal brzojav, v katerem tudi naglašja, da so orožniki pod vodstvom majorja Stepanoviča preganjali udeležence dubrovnške proslave Zahteva, da se krivce kaznujejo.

ZAGREBSKA OBCINA V ZAŠČITO NAJEMNIKOV.

Zagreb, 30. sept. (Izv.) Radi akcije zagrebskih najemnikov za podaljšanje veljavnosti stanovanjskega zakona, se je vršila danes seja zagrebskega občinskega odbora. Sprejel se je predlog, v katerem se zahteva, da se sedanji stanovanjski zakon podaljša vsaj za eno leto, oziroma da se vsaj ničesar ne spremeni glede višine najemnine pri dosedaj zaščitjenih osebah. Predlog so podpisali člani odbora za izdelavo načrta stanovanjskega zakona. Predlog se je poslal merodajnim činiteljem.

Romunski kralj odstopi?

Potovanje kraljice v Ameriko odloženo.

Pariz, 30. sept. (Izv.) Iz Bukarešte prihajajo poročila, da se pripravlja odstop kralja Ferdinanda, ki se bo izvršil takoj, ko bo urejena zadeva za bivšim prestolonaslednikom. Potovanje kraljice v Ameriko je zaenkrat odloženo z ozirom na komentarje, ki so se ob tej priliki pojavili o posledicah tega potovanja. (Uradni romunski krogi na Dunaju smatrajo te vesti kot izmišljene.)

Za štajersko deželno glavarstvo.

Gradec, 30. sept. (Izv.) Dekan Prisching je odložil poslanski mandat in deželno glavarstvo. Kot finančni referent je prišel večkrat v nesoglasje s svojimi lastnimi tovariši, zadnji čas pa so prišle v njegovem resoru na dan nerednosti, vsled katerih sta stranka in njen mandatar morala izvajati posledice. Za glavarja samega preiskava sicer ne more doznati niti najmanjšega osebnega prestopka, pač pa je sicer z odobrenjem celokupne vlade izpeljal neko finančno transakcijo, ki se je izkazala kot škodljiva za deželo.

Krščansko socialna stranka se posvetuje glede nove zasedbe glavarstva mesta. Posvetovanjem prisostvuje tudi bivši glavar, prosvetni minister dr. Rintelen. Stranka je izrazila željo naj dr. Rintelen zapusti ministristvo in naj se vrne na svoje prejšnje mesto v štajersko deželno glavarstvo. Ker mora o stvari odločati poslanski klub krščansko-socialne stranke in njeno osrednje vodstvo, se je dr. Rintelen takoj po seji v Gradcu vrnil na Dunaj. Listi poročajo, da bo najbrže prevzel začasno vodstvo prosvetnega ministristva kancelar dr. Ramek. V kratkem pa napovedujejo rekonstrukcijo zvezne vlade. Predsedstvo bi prevzel po teh napovedih zopet dr. Seipel, prosveto dr. Ramek, dr. Rintelen pa bi ostal štajerski glavar.

GRŠKA VLADA OSTANE.

Atene, 30. sept. (Izv.) Uradno se objavlja, da je državni predsednik poklical k sebi predsednika vlade in ga prosil, da prekliche svoj odstop. Ker je bilo s tem vladi izjavljeno zupanje od najvišjega funkcionarja, se bo krize rešila na ta način, da se bo izvedla rekonstrukcija samo na ta način, da bodo imenovani novi ministri na mesto onih, ki bodo morali demisionirati, da se lahko udeleže volivne kampanje. Volitve se bodo vršile 7. novembra po proporcionalnem sistemu.

VENIZELOS.

Atene, 30. sept. (Izv.) Venizelos je v pismu na vodstvo liberalne stranke izjavil, da bi bil pripravljen prevzeti zunanje ministristvo v kabinetu Tsaldarisa. Metaxasa ali kakega drugega monarhista.

NA SVEDSKEM ZMAGALI SOCIALISTI.

Stockholm, 30. septembra. (Izv.) Koliko je iz dosedaj znanih rezultatov o volitvah v občinske in okrožne odbore, so socialisti dobili absolutno večino. Dvignili so število glasov za 10 odstotkov. K zmagi jim je pomagala predvsem lahko agitacija proti brezposelnosti politiki meščanskih strank.

Obupna poročila iz poplavljenih krajev.

Pomoč Rdečega križa poplavlencem!

Razsrjene nebeske sile so udarile domovino.

Poplavljeni, opustošena je najrodovitnejša zemlja, porušeni so domovi, pridelki uničeni, obup, glad, bolezen tam, kjer je še nedavno vladalo delo in zadovoljstvo!

Strahovita je škoda!

Kogar je zadela, mar ji je kriv?

Mar naj jo nosi sam, sam in brez pomoči pod njo omaguje?

Mar nima brata v širni domovini, nima sestre?

Sestre in bratje! — Ni nas vseh zadela nesreča. Vsi, ki nas ni zadela — pomagajmo!

Hvaležni se odkupimo!

Vsi, ki nam je prizanesla grozota poplave — odkupimo se!

Vsi, ki nismo v obupnem boju s sovrašnimi silami smrti gledali v oči — odkupimo se!

Vsi, ki smo ostali pod suhim krovom in ne begamo brez doma — odkupimo se!

Vsi, ki imamo še svoj vsakdanji kruh — odkupimo se!

Odkupimo se! — Pomagajmo!

Dajmo iz dobre volje, hvaležni, da nam nebo ni vzelo s silo! Dajmo od srca, da bo bednim srcem v tolažbo!

Bodimo bratje in sestre, da ne bomo brez sester in bratov, kadar bo nas udarila nesreča!

Odkupimo se!

Kdor lahko dà, naj dà obilno! Kdor ne more, a bo vendar dal, — še več bo tehtal njegov mali dar!

Nepregledna je škoda v slovenskih pokrajinah. Le tem so namenjeni po bratovskem sklepu Glavnega odbora vsi darovi, kar jih bomo nabrali v svojem področju.

Darovi se stekajo pri oblastnem odboru Rdečega križa v Ljubljani.

Narodni oblastni odbor Rdečega križa.

Od ljubljanskega oblastnega odbora Rdečega križa smo izvedeli:

Od denarja, kar se ga je nabralo, se bo delilo poplavlencem takoj in sicer samo na licu mesta od posebne komisije.

In sicer bodo komisije, sestavljene iz predstavnikov oblasti, zastopnikov Rdečega križa in inženjerja odšle v poplavljenе okraje, kjer se bo uradno ugotovilo, kdo je pomoči za prvo silo najbolj potreben. Ugotovilo se bo to v sporazumu z gg. župani, občinskimi svetovalci, župniki in učitelji in tamkaj na licu mesta podpore tudi razdelile.

Opozoriti je, da te podpore niso za poravnano škodo, ampak samo za prvo pomoč onim, ki so najbolj prizadeti in so vsled strašne nesreče ostali brez sredstev za prehrano, obutev in stan.

Včeraj popoldne je odšla takšna komisija z g. dvornim svetnikom Ferjančičem na čelu v Medvode, kjer je delila podpore.

Danes odide g. veliki župan sam v isto svrhu v Žiri.

Druga komisija odide danes z dvornim svetnikom Ferjančičem na čelu v Polhov gradec.

Jutri odide komisija v Škofjo Loko in poljanski okraj. — Se enkrat opozarjamo, da se bodo podpore delile samo na podlagi uradne ugotovitve.

Glavni odbor Rdečega križa pa ima tudi namen pomagati pri vpostavitvi porušeni domov kakor se je to zgodilo tudi v Banatu. V to svrhu bo s komisijami odšel tudi po nalogu ministrstva za zgradbe inženjer, ki bo ugotovil tozadevno škodo.

O podporah bo predložen svoječasno javen račun.

Denarne zbirke za poplavlence sprejema ljubljanski oblastni odbor Rdečega križa SHS v Ljubljani, čekovni konto št. 11862.

★

Imenom uprave svinčnega rudnika v Mežici je gospod generalni ravnatelj George Barga velikemu županstvu mariborske oblasti izročil znesek 20.000 Din z namenom, da se razdeli kot prva pomoč oškodovancem po poplavi v mariborski oblasti.

Od Škofje Loke do Žirov.

Član našega uredništva je v sredo in včeraj prehodil vso dolino od Škofje Loke do Žirov in dalje na italijansko stran proti Idriji, da se na licu mesta prepriča o posledicah katastrofe. Mirno lahko rečemo, da dosežanja poročila naših ondodnih poročevalcev niso prav nič pretirana; povedala so še premalo, ker iz doline ni prave zveze. Slike, ki se nudi očesu na vsej tej dolgi poti, sploh ni mogoče popisati.

Polja in travniki po vsej dolini so zasuti z blatom, gramozom, okleščeni in raztrgani drevesni debli itd.; ponekod se razteza široka dolina sam prod. Na obeh straneh doline se že do Gorenje vasi vidijo povsod usadi, ki so ponekod zasuli ceste. Kjer je tekel prej kak studenček, je sedaj hudournik raztrgal cesto in jo zasul s kamenjem in drevjem. Na več krajih jo je deroča reka izpodjedla in odnesla do srede in več. Hiše so hudo poškodovane. Mostov, večine jezov, žag in mlinov ni več. Struga Sore je močno razširjena, ponekod čisto izpremenjena. Velike kose rodovitnih parcel je odtod valovje odplavilo naprej.

Do Gorenje vasi in dalje do Trebiže je razdejanje strašno in škoda ogromna, a to bo ceto saj mogoče v doglednem času očistiti in popraviti. Drugače je odtod dalje do Sela pri Zireh. Cesta je bila izpeljana visoko v klanec nad solesko Sore. Druga cesta je vodila od Trebiže po levem bregu reke v Savodenj. Te ceste sploh ni več. Le ponekod še sega v Soro živa skala (na tem bregu je nekaj časa apnenčast svet), večinoma pa pada breg strmo v rečno strugo in ni več prostora niti za stezo. Vendar je položaj tehnično še težji na desnem bregu, koder je tekla široka cesta. Hrib je ves razsut. Na več mestih je zgrmel s ceto vred za 5—10 m globoko proti strugi ter se še vedno drobi in pogreza. Med vidijo v globini le še drobci ceste, širok okrog vidijo v globini le še drobci ceste, širok okrog 50 m. Na tej več kilometrov dolgi progi, kjer je svet ves razrahljan, bo mogoče zgraditi ceto le na ta način, da se globoko doli od rečne struge z močnimi betonskimi nasipi podpre. Tu bo morala nastopiti država in sicer velikopotezno, sicer ne bo tudi iz strateških ozirih važne zveze Škofja Loka—Žiri nikdar več.

Pretrajljivo je — poleg mnogih drugih — prizor na Seli tam, kjer sta stali hiši S. Burnika in Kržišnikova. Iz višine 100 m nad ceto se je utrgal mogočen plaz ter obe hiši zmllel in pomedel v Soro. Ostala je ogromna groblja prsti in skal, iz katere štrli vsekrižem podrti in polomljeno drevje, sredi med vsem tem pa dere voda. Pod to grobljo nekje je bila cesta. Danes prideš komaj čez. — To je samo ena slika razdejanja. Vseh ni mogoče opisati. — Tu se odpre žirovska ravan. Vsa je na debelo naplavljena z blatom in gramozom, z ruševinami podrtih hiš, raztrgana od razbesnelih valov. Vse na okrog pa zija po gričih veliki usadi; njive, senožeti, gozdovi so zgrmeli v dolino. Cesto so hudourniki na več krajih razdrli do 20 m na široko in par metrov globoko; hiše ob njih so razdrte ali jih sploh ni več. V celi žirovski fari je voda porušila in odnesla — kolikor je bilo mogoče ugotoviti — 16 hiš; več hiš je brez kaknega vogla ali sicer deloma razdrtih ali kakorkoli poškodovanih. Nepoškodovana je ostala prav malokatera; saj so v ravnini butali vanje valovi Sore — ki se je v ponedeljek razlila po vsej ravani — na vznožjih gričev so pa divjali povsod hudourniki. O izgubah na živem in mrtvem blagu, o človeških žrtvah je naš list itak že pisal; gotovo je, da so vsi trpeli veliko škodo, ki se v celoti niti približno ne da oceniti.

Prava slika razdejanja je tudi dolina proti Osojnicam. Voda si je izbrala novo strugo tam, koder je šla deželna cesta proti Idriji. Po celi dolini skoro ni nič več zelenega, ampak sama groblja, izkopana ali naplavljena ali pa plaz. Na zasedenem ozemlju je cesta do Idrije na 16 mestih popolnoma razdrta, mostovi porušeni. V spodnji Idriji je voda odnesla 6 hiš in elektrarno. — Italijanska obmejna straža v Osojnicah je od Idrije popolnoma odrezana.

Lanska katastrofa v teh krajih se z letošnjo niti primerjati ne da, "dasi je bila tudi ona grozna. Ljudstvo je obupano. Pomoč mora priti takoj, in sicer izdatna. Par milijonov bi bila za ljudstvo po celi dolini le kaplja na razbeljeno železo. Saj si človek, ki st vsega ni ogledal, obsega te nesreče niti malo ne more predstavljati. Naj pridejo merodajni faktorji sem in naj si ogledajo vse te kraje, dasi jih bo to stalo mnogo napora.

Čudno je, da je žirovska elektrarna letošnjo težko preizkušnjo tako dobro prestala. Trpela je sicer veliko škodo, a če se ji zagotovi primerno in poceni posojilo ter če se ji posreči placirati tok, kolikor ga ji bo ostajalo, n. pr. v Ljubljani (do Vrhnike je daljnovod že napeljan), bo v par letih na nogah.

Osojnica.

V vasi Osojnici, ki je že v zasedenem ozemlju, je grozno razdejanje. Lepo poslopje italijanske obmejne straže je vsled plazu silno

poškodovano, dalje tudi hiša g. Brodnika. Dlje so usadi in plazovi s ceto vred zdrveli k posestnikoma »Mlinarju« in »Urbanu«, katerih hiše in gospodarska poslopja so pomaknjena s prejšnjega mesta in zelo poškodovana. Ljudje so se z živino vred komaj rešili na Vrsnik. Posestnik J. Kopač je bil v veliki nevarnosti, da mu plazovi nad hišo in besneča voda z Letnika ne odnesejo hišo z družino, živino in z imetjem vred. Rešiti se ni bilo mogoče.

Natančnejša poročila o drugih krajih še pridejo.

Pomoč Žirovcem!

Naši poslanci so storili pri oblasteh vse potrebne korake in uredili, kolikor se pač more v prvi sili pomagati. Obenem pa je ves Jugoslovanski klub storil vse pri centralni vladi.

Dalje naprošamo vsa usmiljena srca, da bi pomagala nesrečnim, ki so zdaj brez strehe in sveta, brez obleke in živila, vsaj v naturalijah, ker ni upati na izdatno pomoč od strani države. Pomoč je nujna. Ako si vsak nekoliko odtrga, se bo precej poznalo in se bo ubogim ljudem vsaj nekoliko pomagalo. Darove te ali one vrste, prosimo, pošljite na župni ali občinski urad v Zireh.

Gorenja vas v Poljanski dolini.

29. septembra.

Komaj smo se malo oddahnili od grozot lanske povodnje, že nas je udarila nova katastrofa, ki v svojih grozotah visoko nadkriljuje lanko. Vsled silnega deževja je prišla v ponedeljek jutraj naraščati Hotavljšica, krog osme ure je pridrela silna množina vode iz Sovodniške doline in dosegla višino lanske. Ob 11 je odnesla nov lanko leto zgrajen most na deželni cesti, ki je vezal Gorenjo vas in Trato. Najdalje je kljuboval novi samonoseči se most na Hotavljah, ki so ga lanko leto zgradili pod vodstvom g. župana. Most je bil delo tesarskega mojstra A. Mraka iz Lučin in nikdo bi si ne bil mogel misliti, da bi ga mogla kdaj doseči voda. Ob tretji uri pa je silna masa vode, ki jo je prignala s seboj Žirovščica, ki je nosila s seboj izruvana debela, tramove in hlode, razdejana ostrejša in kozolce, pohištvo in živino, pljuskala že čez streho. Četrta ure nato pa so se za njim zajezila naplavljena debela in dobesečno prevrgla z visokih betonskih škarp. — V Sestranski vasi je odnesla voda žago Fr. Stanovnika, ki je s tem že tretjič silno prizadet po povodnji. Tudi mlin, jez in električna naprava ter del hiše mlinarja Fortune so postali žrtev zdijevanja valovja.

V Gorenji vasi so v nevarnosti, da jih izpodkoplje voda, hiša trgovca Mraka in še tri druge, ako ne bo hitre pomoči. Velikanski zemeljski plaz pa je na treh krajih zasul ceto nad dva metra visoko. Ako pa deževje kmalu ne preneha, pa je več hiš v nevarnosti, da jih podsuje nov plaz iz Tabora. Tudi na mnogih drugih mestih je cesta zasuta od plazov in je vsak promet z vozovi nemogoč.

Prva poročila o strahotah in nezgodah, ki jih je povzročil potok Brelovnjščica, smo z desnega brega Sore prejeli po »zračni pošti«, ki jo po žici preplavljuje čez vodo v košarici g. nadučitelj Rebolj. Danes zvečer pa so Hotavljci že potegnili z vrvmi čez vodo štiri dolge smreke, ki so jih Tratarci spravili k vodi, da tako napravijo vsaj zasilen prehod čez vodo, da ne bo treba hoditi na Trebižo, kjer še edino stoji med vojno zgrajeni betonski most.

Ljudstvo z obupom zre na opustošena polja. Voda je na mnogih mestih odplavila cele travnike in njive, druge pa na debelo zasula z gramozom in kamenjem. Na več krajih si je voda napravila čisto drugo strugo kot poprej.

Hitra pomoč je nujno potrebna. Ne samo, da se za dalj časa odpišejo davki, ampak treba je tudi na novo preurediti zemljiško knjigo, kajti mnogo najboljših parcel je voda popolnoma odplavila. Merodajni faktorji naj store vse, da se obupanemu ljudstvu nudi najhitrejša pomoč, ki pa naj se deli pravičnejše in bolj nepristransko kot lanko leto.

Rudnik v Knapužah opustošen.

V Knapužah ob istoimenskem potoku pod Sv. Katarino je rudnik za svinco, srebro in živo srebro, v katerem je zaposlenih 27 rudarjev. Povodenj je v tem kotu napravila velikansko škodo. Polagališče rude je popolnoma uničeno. Glavni rov je zasut, ljudje so se komaj rešili; ako bi bili zamudili 10 minut, bi bili živi pokopani.

Uničen je hlev Lovrenca Jamnika, po domače Hartmana.

Staro rudniško poslopje je podminirano, vsi vrtovi so od gramozu zasuti. Tako zvana »Smelca«, kamenito staro poslopje prejšnjega rudnika, je popolnoma odnešena; stanovalci so se k sreči rešili.

Cesta od Knapuž do Sore je popolnoma razdrta, nujna pomoč je potrebna, sicer ljudje v tem kotu propadejo.

Škoda na rudniku se ceni na 2 in pol milijona dinarjev, stroji leže v grapi, od rudarjev je največ trpel Janez Bukovec, ki je skušal z vsemi silami rešiti rudniške naprave.

pri tem pa sam vse izgubil. On je najbolj pomoči potreben.

Vsi mostovi so porušeni. Do rudnika ni mogoče priti. 50—60 ton rude je vzela voda. Prebivalci so vsled uničenja rudarskih naprav strašno prizadeti; vrh tega jim je voda odnesla vse pridelke.

Preska.

29. septembra.

Vsi možje iz vasi so delali včeraj cel dan nad vse požitvalno, da bi vsaj deloma zavrnili Preščno v njeno strugo, ki jo je bila prodrla. Od Preske do Save si je po najkrajši črti poskalo kar čez njive in travnike svojo novo pot in jih z gruščem zasula. Njena prava struga je pa suha. Vsi občudovanja vredni napori Preščanov so bili doslej zaman, razdvajnim valovom Prešnice niso bili kos. Cela široka dolina je kakor jezero. Tudi potok Zobnik v sosednjih Vajah se je razlil na obe strani po polju in ga opustošil. Zakonščica je v Žlebeh preplavila celo dolino in razdrila polje. Vsi mlini so bili globoko pod vodo. Posestniku Fr. Bizantu je raztrgala skedenj in uničila vse pridelke. Pri Sv. Katarini se je vsled silnih nališov začela trgati in posejati zemlja; bati se je večjih plazov, da zdrče hiše in gospodarska poslopja v dolino. Posebno nevarno je pri Kozomerniku in Mamuču, kjer je že več večjih zemeljskih plasti zlezlo navzdol. Isto je tudi na Golembrodu »na Jami«.

30. septembra.

Vode so precej upadle. Zveza Preske z Medvodami je upostavljena. Razvila se je namreč nova »obrč«. Večji dečki prevažajo ljudi za malo odškodnino ali pa tudi zastoj na dvokolnicah (garah) čez poplavljeni del ceste. Za zvezo z Medvodami preko Sore služi železniški most na Svetju, četudi je tu velik ovinek.

Polhovgradec.

30. septembra.

Nevarnost v Polhovem gradu še vedno preti vsled zemeljskih usadov, ki se že znajo utrgati, ako deževje ne preneha. Gora sv. Lovrenca je vsa v plazovih. Nastali so na več mestih tudi popolnoma novi studenci. V hlevu Franca Camernika v Polhovem gradu izvira nov studenec z velikansko množino vode. Voda izvira na dan z veliko silo, tako da nese vodo v višino 2 m in je nastal nekak naraven vodomet. Ljudje so ob pogledu na razvaline vedno bolj obupani, zato je dolžnost oblasti, da se hitro zganajo in nudijo vsaj za prvo silo nekaj podpore.

Crni vrh nad Polhovim gradcem.

29. septembra.

Kakor se zamore že sedaj videti, ko še ne moremo eden do drugega (kajti voda je porabila vse mostove in brvi), je poplava uničila dve hiši, eno žago in en mlin. Iz šestih hiš so se ljudje morali začasno izseliti in iz mnogo hlevov živino izgnati.

Več stotin usadov se je naredilo, katerih nekateri groze poslopjem, da jih podero. Popolnoma smo odrezani od drugega sveta, le po stezah in čez hrib se more priti v Polhov gradec.

Bevke.

Tudi nas je zadela povodenj. Nedeljsko ponočno neurje s treskom in gromom in silnim nališvom, ki je prihrulo s polhovgrajškega pogorja, je povzročilo poplavo. Že v ponedeljek dopoldne je prišla nastopiti voda po senožetih ob Ljubljani in čez ceto med Bevkami in Blatno Brezovico. Voda je naglo, pa seveda mirno, vedno bolj naraščala. Danes je nivo vode dosegel prve, nižje ležeče hiše. Veliko njiv, posejanih z ozimino, še ne pospravljeno turščico in krompirjem, je pod vodo. Ljudje so v nališu včeraj hiteli kopati krompir na njivah, katerim se je bližala voda. — V torek zvečer je krajši vihar raztrgal nekaj slamnatih streh in pobil precej strešne opeke na večjih poslopih. — V ponedeljek je neka tverka iz Podpeči dostavila v Krajino dva čolna apna, ki se bo rabila za gradnjo nove šole v Bevkah. Vsled naliva je prišla deževnica v čoln med živo apno, ki se je jelo razkrajati. Vsled nastalih plinov in vročine je jel pokati čoln in le požitvalnim vaščanom (6—8 po številu, ki so neprisotni od pol 10. do 6. ure zvečer izpraznjevali čoln) se je zahvaliti, da se ni pogreznil v strugo Ljubljane, kjer bi bilo apno izgubljeno. Apno so takoj posestniki iz Bevk nalagali na vozove in ga odpeljali. Ker pa se je jama za apno vsled deževja podsula, so apno pustili na voze in ga zapeljali pod kozolce. Okoli polnoči pa je zadonel po vasi krik: goril! 12-letna učenka Korenčič Ivana je šla na stranišče in opazila, da pod bližnjim kozolcem gori. Prisotnosti duha te deklce se je zahvaliti, da ni bilo večje nesreče. Takoj je poklicala trgovca Gostiša, ki je s pomočjo vaščanov pogasil ogenj. Ogenj je nastal tako: Apno se je vsled zadostne vlage pričelo razkrajati in se je voz vsled nastale vročine vnel in je vsled vetra pričel močno goreti. Če bi ne opazili pravočasno ognja, bi se gotovo vnel s krmo napolnjeni kozolec in bližnja poslopja in lahko bi prišlo do nedogledne katastrofe. Ponočna straža je čuvala do jutra ostale vozove. — Voda je dosedaj tako narasla, da so pripeljali en čoln z apnom do vasi, drugi poškodovani pa je obtičal na sicer varnem mestu v vodi.

S. F. K.

Divjanje Medije.

Izlake, 28. septembra.

V nedeljo popoldne okrog 3 je tu pričelo deževati — vlivalo se je v presledkih tudi skozi celo noč. Potoki, ki se zbirajo v Podšentjurju skupno v Medijo, so v ponedeljek zjutraj dosegli robove strug. Prebivalstvo je trepetalo pred novo poplavo, ko se v ranih jutranjih urah oglasi plat zvona in klic »goric«. Takoj se je zbralo prostovoljno gasilno društvo iz Izlake in odhitelo na lice požara v Lavine, kjer je strela udarila v kozolec. Ko so se okrog enajste ure vračali, so vode Medije že prestopile bregove; dež pa je lil kot iz skafa. Besna voda je tirala s seboj izravana drevesa, zaježila ob mostovih in drla čez polja in ceste. Vrhunec vseh voda letos pa je dosegla okrog 5 popoldne, takrat je prihrumela z vso divjostjo, drla čez pravkar posejane njive in lepo urejeno cesto, izpodkopavala jezove in rušila mostove. Ves jesenski pridelek je uničila, odnesla z njiv prst in navalila visoko kamenja in preda. Pri nešteti hišah je segala čez koleno zunaj kot v notranjosti. G. Hribarju je odnesla cel vagon pravkar žganega oglja in več kub. metrov drv, vzela s seboj nad 50 kosov »reklav« smrek in hrasta ter desk in lat ter besna valila vse preko njiv in ceste. Razdrila je jez g. Grošlja, izpodkopala most v Zelencu na državni cesti, razdrila še tri mostove in tirala vse dalje. Pravkar zgrajeno cementno skarpo je prevrnila na več mestih po 50 metrov, izpodkopala deželno cesto prek in prek ter jo pretvorila v pravcato strugo hudournika. Z bregov pa so se valile mase plazov, dolgih po 200 m. Z isto silo je besnela i v vasi Toplice, kjer je raztrgala lokalno železnico TPD na več mestih in besnela dalje. Danes popoldne (28. septembra) je nekoliko upadla in vidi se strašno upoštevanje cvetoče doline. Razdrti mostovi, izpodkopana železnica in cesta, v razvalinah žage in jezovi, namesto jesenskih pridelkov kamenje in pesek, med katerim štrle »reklav«, polomljene deske, razbiti mostovi, dejal bi: raj v razvalinah. Škodo cenijo, kar so mogli v naglici presoditi zbegani kmetje in industriji, nad milijon dinarjev. Mnogo pa še ne morejo presoditi, ker voda še vedno prestopa bregove in besno razsaja, ljudstvo pa potrpi motri uničeno delo svojih žuljev. Starejši ljudje pripovedujejo, da ne pomnijo kaj sličnega v našem kraju.

28. septembra.

Medija je dne 27. septembra okrog pol 5 tako narasla, kakor še nikoli preje. Ob cesti proti Lokam so jo ogradili z močno novo betonsko škarko v razdalji 400 m, katera bi bila ravno, par dneh izgotovljena, pa je to močno škarko voda na več krajih porušila. Po Toplicah se je razlila Medija v celo jezero. Solski vrt je bil pod vodo, pri rudniški restavraciji je segala voda do praga, separacija je bila vsa v vodi, v steklarni je zalila peči, kjer kurijo, tako da so morali defo ustaviti. Tekla je voda vseppek po progi rudniške železnice, pod Janom se razlila po polju, presežala je vse mostove, pri Birolletovih apnenicah udarila čez cesto. Na mnogih krajih so dobili vodo v stanovanja in več hiš je bilo resno ogroženih. Promet se je moral ves ustaviti, ker prehod čez mostove ni bil nikjer mogoč. V Toplicah so matere hodile po otroke v šolo v strahu, da sami utegnejo utoniti sredi ceste; nekaj otrok sploh ni moglo domov in so morali v šoli prenočevati. Delo v rudokopih je bilo ustavljeno. Take poplave Medije ne pomnijo najstarejši ljudje. Kotrežeča je tudi močno narasla, a ne bolj kakor v prejšnjih deževjih. Sreča le, da poplava ni zahtevala človeških žrtev.

ZG. POLSKAVA PRI PRAGERSKEM.

Povodenj, katera je poplavila okolico dne 8. avgusta je odnesla s seboj jezove, posebno jez g. Laha, kateri je bil v dobrem stanju, na tri padce, je popolnoma raztrgala in odnesla večji kompleks zemlje. G. Lah si je zgradil nov jez, za katerega je porabil približno šest vagonov cementa ter so istega delali od 9. avgusta do 18. septembra. Strašna nevihta, katera je dne 27. septembra ob 9 zvečer razsajala, je povzročila pri omenjenem jezu zopet ogromno škodo.

Celje.

Radi poplave, ki je v torek v teku 10 mesecev že petkrat ogrožala mesto Celje in okolico in prizadejala prebivalstvu ogromno škodo, je bil v torek ves dan uknjen solski pouk na vseh šolah. K svojemu poročilu o tej poplavi dodajemo še, da je Hudinja, ki je zopet prekomerno narasla, napravila posebno trdki Majdič ogromno škodo. Hudinja si je namreč ravno pred mestnim mlinom vsled velikih vodnih mas napravila novo strugo in tako popolnoma obšla staro strugo, ob kateri je bila montirana vodna turbina, ki je sedaj na doseganjem mestu brez pomena.

Rajhenburg.

Silna vremenska katastrofa v ponedeljkovi noči je tudi pri nas prišla do izraza. V temni noči je razgrajal vihar, treskalo in pokalo je, da se je vse treslo. Blisk za bliskom je odpiral daleč v daljavo blede pogled. Vsula se je ploha, ki je bila pomešana s točo. Šipe na oknih so se tresle groze in mnogo se jih je celo pobilo. Sava je silno narasla in kmalu tudi ni bil več mogoč prevoz broda. Hvala Bogu je nevihta kmalu poglobila in nam še ni tako hudih posledic zapustila, kakor smo mislili v trenutku grozne nočne nevihte.

Srašno neurje na Goriškem.

Gorica, 28. septembra.

Gorje ti, ubogi kmet, gorje! Ali je Simon Gregorčič kdaj prisostvoval taki noči na Goriškem? Morda je noč, kakor je bila ona med nedeljo in ponedeljkom, rodila njegovo »Nevihto«. Goriški kmet ni zatislil očesa. Zvonovi niso zvonili k hudi uri, ker se ni upal nikde iz hiše. Blisk za bliskom, strela za strelo, vse nebo je v plamenu, votlo grmenje, megle se plazijo čisto pri tleh, ulije se silovit dež, pomešan s točo in spremljan od viharja. V bregovih trta obložena z zrelim grozdem, na polju turščica. Bila je strašna dolga noč. Proti jutru naliვ polagoma pojemlje kmet se odpravi v vinograd in na polje, da pogleda, ali mu je še kaj ostalo.

Polja je zagrnila voda. Vipava, Branica, Lijak in vsi potoki so udrli čez bregove. Strašen pogled se ti odpira, ako stopiš na most preko Vipave. Velikansko rumeno jezero, po sredi drvi močan tok, ki vali s seboj ogromno množino buč, tramov, desk, dreves in vinske posode (v gornji Vipavi je trgavec že pričela); iz vode moli tupatam kaka vrba ali topol, turščica je vsa zalita. Ljudje, ki bežejo na vlak, bredejo po polju do postaje. Škoda v vinogradih je velika; mnogo pašna se je utrgalo in kmet je našel v dragi ogromni kope zemlje pomešane s trtami, s katerih visi že zrelo grozdje. Cesta Gorica—Ajdovščina preko Dornberga je med Prvačino in Velikodrago pod vodo; promet je ustavljen. Ljudje, ki prihajajo iz Temnice in Lipe na Krasu, pripovedujejo, da je toča uničila vse grozdje.

Iz Soške doline manjkajo podrobnosti. Bača in Idrija sta stopili čez bregove. Več žag je voda odnesla. Soča je tudi narasla.

V ponedeljek proti večeru so začele vode padati. A pripravljala se je zopet nevihta. Okoli 8 ure se je nad Goriško vtil zopet silen dež. Še tekom noči je Vipava tako narasla, da so bile nekatere vasi v nevarnosti, da jih voda odnese. Bilje je Vipava poplavila; mnogo hiš je popolnoma pod vodo, v cerkev je tudi vdrila voda. Prebivalce je voda zalotila med spanjem. Iz Dornberga poročajo, da voda ogroža elektrarno; vasi Dornberg in Prvačina sta ostali brez luči. Iz Mirna prihaja vest, ki se pa še ne potrjuje, da je Vipava odnesla leseni most. Vipava je pri izviru udarila s tako silo na dan, da se je bilo bati v Vipavi, da pride do katastrofe.

Najbolj zanimive vesti prihajajo iz krajev ob Idriji in Bači. Voda je izpodjedla več hiš. Slap se moral izprazniti. Mostovi na Slapu, v Tribuš in Čerknem so se porušili. Značilno je, da so na Slapu potegnili iz vode tablo z napisom »Jugoslovanske žandarmerije«.

Nad Goriško so prišli strašni dnevi. Kar ni bila letina že tako skrajno slaba, je udarila deželo še ta strašna šiba. In v teh strašnih dnevih, ko ljudstvo tako potrebuje tolažbe, razumevanja in bodrila, odhajajo slovenski župani in učitelji. Primorsko ljudstvo je obupano.

Nekaj prizorov iz tržaške povodni.

Trst, 29. septembra.

Trst se zopet vrača k normalnemu življenju. Le tu pa tam opaziš gručo radovednežev, ki zija ob širokih odprtinah po ulicah in študirajo, kako je mogoče, da tako malo vode, ki more teči skozi tako majhen kanal, more dvigniti težke loke, s katerimi je mesto tlakovano, raztrati cestni asfalt, pokvariti tračnice cestne železnice in udariti na dan; malo jih je še, ki postajajo ob ogromnih kupih blata po mestu. Nekaj radovednosti vzbuja še vedno delavec ob gleadišču, pred gostilno ali trgovino, ki s sesalko vleče vodo na dan. V nujnejših slučajih so ognjegasci rešili mračne trgovce te nesrečne vode. A ostala je škoda in sicer ogromna. Samo trdka Mitka v ulici S. Lazzaro trpi na manufakturnem blagu 3 milijone škode. Ohla & Co na korzu 200.000 lir, drugi trgovci niso tako močno prizadeti. Pravijo, da je po Rojanu še vedno razstresenih onih 300 sodov za olje, last trdke Weiss, ki jih je voda odnesla iz zaloge; in 1500 je bilo polnih olja. Vsaj tako trdijo službenici in upam, da odgovarja to resnici, ko ne gre vendar za zavarovalnico. Velikanske zaloge sladkorja in kave v Javnih skladiščih so bili tudi pod vodo. Tudi vsi mestni kanali so na enem ali drugem mestu odprti; treba bo ogromnega denarja, da občina uredi zopet kanale, popravi cestni tlak, odvozi ogromne kope hrusa in očisti mesto. A občina že dobi denar, kaj pa delavec v Rojanu, v Barkovljah, pod Kontovelom, ki mu je voda izpodkopala hišo? Prefekt je delil podpore, pišejo režimski listi, a nobeden ne zapiše, koliko je dal posamezniku.

Na ulici srečam časnikarja. Pravi, da je v ponedeljek zvečer breedel do pošte, da bi poročal svojemu listu o katastrofi na Goriškem. Pa so mu odgovorili, da je telefonska zveza Trst—Ljubljana prekinjena. Medtem ko se je razgovarjal z uradnikom, je voda okoli pošte tako narasla, da ni bilo mogoče domov. Pa je našel takoj tovariše v nesreči in tudi stanovske tovariše; poročevalec mitanskega komunističnega dnevnika »Unita« je še bili zamišljeni hodil gor pa dol pred

telefonskimi kabinami, mladi »briondo« od »Corriere Padano« je tudi čepel v svojem kotu. »Freie Presse« ta večer ni bila zastopana. Pa ti so imeli vsaj to zadoščenje, da so lahko telefonirali. Na pošti so čakali do 1. ure, do 2. in 3. ure zjutraj. Srečni oni, ki so vsaj v kavarnah, v gostilnah! Ob 3. uri je dež ponehal. Čevlje pod pazduho, hlače zavijaj in hajdi v vodo! In šlo je in moralo iti, doma je čakala žena v strahu. Zgodilo se je, da bi bil oni kmet, ki je med naliवom na vsak način hotel po kontovelški stezi domov k poročni postelji svoje žene, kmalu plačal z življenjem svoje junaštvo; voda ga je podrla in morje je bilo blizu. Rešila sta ga dva karabinerja. V Barkovljah se je mladenič 18 let star prebudil, ko je postelja že plavala po vodi in se mu je omara zvrnila na glavo; zlezel je na streho in skočil v breg. Ob morski obali je neka gospa hitela z otrokom domov. Voda jima je nenadoma izpodmikala noge; izpod bližnje hiše je planil delavec v spodnji obleki v vodo in ju rešil. Sam je moral radi prehlada v bolnišnico. V Rojanu je voda spodila iz hleva 25 konj; živali so preplašene zdirjane po mestu. Koliko trpljenja pa tržaška kronika ni mogla registrirati, ker je ostalo doma za štirinast stenami! En Tržačan je našel smrt tisto strašno noč. Bil je to 30 letni slikar Peter Zbona, ki se je s svojim prijateljem vračal pojoč domov. V ulici Farneto se je podrl zid, po katerem je tekla električna žica; žica je zadela nesrečnika, ki je bil na mestu mrtev.

Železniški promet, ki je bil radi plazov na progi pod Kontovelom ustavljen, je zopet normalen in upam, da pride pismo vsaj v nekaj dneh na mesto.

Neki profesor je izračunal, da je v teku štirih ur padlo v Trstu 160 milimetrov vode,

v teku dvanajstih pa 185. Od l. 1840. dalje je bil to najmočnejši dež v Trstu in prekaša naliв iz l. 1896., ki je bil do sedaj rekord za trikrat. Po nalivu je pričela pihati prava tržaška burja in temperatura je padla od 23. na 13. Danes imamo v Trstu zopet dež.

POPLAVE NA HRVATSKEM.

Zagreb, 30. sept. (Izv.) Sava pada. Ob 12 je bila 3 m visoka. Pri Dugem selu so nasipi vzdžali pritisk vode. Pri Veliki Gorici pa je voda nasipe predrla ter jih porušila in preplavila več vasi. Vojaštvo je prišlo poplavljenem na pomoč. Pri Sisku Sava raste, vsled česar preti nevarnost. Radi tega se nasipi neumorno utrjujejo.

3. oktobra ves brežiški in krški okraj v Brežice na shod dr. Korošca

ki bo ob 11 dop. na dvorišču gostilne Druškovič (nasproti samostanski cerkvi)

v Brežicah.

Na shodu govori tudi narodni poslanec Anton Sušnik.

Kaj se godi doma

Danes zvečer ob 8. uri predava dr. Korošec v Ljudskem domu o temi: Naša država in njeni sosedje.

Velik mladeniški shod pri Sv. Juriju ob Ščavnici.

Dne 10. oktobra se vrši pri Sv. Juriju ob Ščavnici velik mladeniški shod s sledečim sporedom: Ob pol 10. uri dopoldne slovesna služba božja za mladeniče, ki jo opravi mil. g. kanonik Fr. Časl. Med sv. opravilo naj mladeniči, če le more, pristopijo k miži Gospodovi. Spoved naj opravijo doma. Potem shod na prostem, na katerem govori poslanec dr. Hahnjec in drugi govorniki. Nato obed. Po večernicah pretresljiva igra v treh dejanjih: »V satanovih verigah«. Med odmorji svirajo tamburasi in pojejo pevci. — Mladeniči sosednih Marijinih družb, mladeniški zvez, orlovskih odsekov in drugi, pridite vsi na to svojo prireditev, ki ste jo že dolgo pogrešali! Moški pevski zbori so dobrodošli! Shod se vrši pri vsakem vremenu: v lepem na prostem, v dežju pa pod streho.

Abiturijentom!

Ob pričetku študijskega leta 1926—27 in ko prestopate prag naše Almae matris labacensis kot njeni najmlajši člani, vas vabi jugoslov. kat. akad. društvo »Zarja«, da se z mladostnim navdušenjem priključite vrstam njenega članstva.

Zarja, ki je skozi dolo dveh stoletij in pol klesala in oblikovala duhovno lice premmogim, ki so danes med najodličnejšimi predstavniki katoliškega pokreta na Slovenskem, je vedno, izražajoč pri tem kolektivno voljo svojega članstva, izvrševala načelo, da mora biti osnovna črta vsega akademskega dejstevovanja žilav strokovni študij in predvzgoja za izobraževanje ter probujanje našega ljudstva. In kakor si je znalo članstvo Zarje od svoje preselitve v Ljubljano s svojo žilavostjo, podvzetnostjo in delavnostjo v društvu samem, pa tudi izven društva, pridobiti priznanje in ugled, tako hoče tudi v študijskem letu 1926-27 razmahniti vse svoje sile v smislu svojega realnega in javnega programa, ki ga hoče izvrševati potom prijateljske diskusije na skupnih sestankih, organizirane delitve dela po posameznih klubih, za vsakega člana obligatornim izvedenim delovnim delom, ter v znamenju medsebojnega neomajnega prijateljstva in tovariškega zaupanja.

Tovariši abiturijenti, bratje, ki vam je do dela in borbe, v naše vrste! Prijavite svoj pristop v društveni dopisni knjigi — Akadem. dom, Miklošičeva c. 5.

Ljubljana, 1. oktobra 1926.

Za jugosl. kat. akad. društvo »Zarja« v Ljubljani:

Sevšek Maksim, phil., predsednik.

Krošl Joško, phil., tajnik.

Občni zbor Orlovske podzveze.

Občni zbor Orlovske podzveze se je vršil ob številni udeležbi odsekovnih zastopnikov in članov v nedeljo 26. t. m. od pol 10 dopoldne do 5 popoldne z dvurnim predsedkom. Jugoslovansko orlovsko zvezo je zastopal njen predsednik br. dr. Marko Natlačen, Prosvetno zvezo g. dr. Lovro Sušnik. Po odpeti orlovski himni je predsednik dr. Basaj otvoril občni zbor, nakar so po prebrnem zapisniku lanskega občnega zbora člani predsedstva O. P. podali izbrana poročila, katera bodo v izveščju tak objavljena v orlovskih glasilih.

Naj omenjamo samo nekatere točke iz teh poročil. Narasčajski referent (br. podpredsednik) je poročal o intenzivnem delu glede preustroja višjega narasčaja — mladcev. To delo je sedaj skorajdo dovršeno, nove smernice so izdelane, v predstojećem letu jih bo treba začeti izvajati. Br. načelnik je poročal o orlovski telovadbi. Ta se je vprav v preteklem letu hvalevredno močno usmerila proti lahki atletiki, ki tudi na orlovskih prireditvah prihaja do veljave. Govoril je o vrlih in napakah letošnjih orlovskih preditev v telovadnem oziru. Zelo zanimljivo je bilo poročilo prosvetnega referenta. Izredno veliko število fantovskih večerov (3108) in predavanj (2267) v preteklem poslovnem letu je dokaz, kako intenzivno se vrši prosvetno delo v orlovski organizaciji, kar pa na vrednosti še pridobi, če pomislimo, da ta predavanja niso bila iz poljubne, mnogokrat za fanta čisto brez pomembne tvarine, temveč so bila večinoma vzeta iz Ušeničnikovega »Socialnega katekizma«. V znanju tega vprašanja so se tudi vršile tekme posameznih odsekov. Veliko se je tudi storilo, da so se po župnijah vršile duhovne vaje za fante — gibanje, ki ga je baš orlovska organizacija spravila v tir — in da se je mnogo fantov udeležilo duhovnih vaj v Domu duhovnih vaj v Ljubljani. Iz tajnikovega poročila smo posneli, koliko izobraževalnega in vzgojnega dela je izvršila orlovska organizacija samo s svojim urejenim poslovanjem: fantje, ki po par letih po izstopu iz šole ne priimejo več peresa v roke ter ne znajo zapisati niti enega pravilnega stavka, se v orlovski organizaciji nauče sestavljati tako pravilne zapisnike in dopise, da so mnogokrat lahko za vzor marsikateremu inteligentu. Po obliki in vsebini nedostojen in pogrešen dopis je pri Orlih že precejšnja redkost, dasi izkazujejo samo vložni zapisniki pri centrali in ekspoziturah do 13.000 izvodov različne korespondence tekom enega leta. Blagajnik je podal tudi poročilo o Stadionu, za katerega se je nabralo dosedaj blizu enega milijona dinarjev, kar se je porabilo za planiranje arene ter za ogromni, umetniško dovršeni zid okrog Stadionu. S koncem te stavbne sezone bo Stadion zazidan krogokrog.

Svoja poročila so podali tudi načelniki Društvene nabavne zadruge, urednika Mladosti in Orliča ter končno br. predsednik, ki je orisal smernice, katere so vodile predsedstvo v preteklem poslovnem letu pri orlovskem delu. Zlasti je omenjal veliko delo pri Stadionski loteriji, ki je dala za Stadion 369.000 Din čistega prebitka, kar je dokaz, s kakšno vnamo je večina odsekov sodelovala pri tej akciji. Poročilo je bilo z velikim odobravanjem sprejeto.

Težko pa je bilo vsem udeležencem, ko je br. predsednik vzel slovo od svojega predsedniškega mesta z utemeljitvijo, da si pri preobliči svojega poklicnega dela ne upa več prevzeti odgovornosti predsednika Orlovske podzveze, da pa je pripravljen še vedno sodelovati v predsedstvu kot odbornik.

Po predsednikovem poročilu so se udeleženci z avtomobilski odpeljali na Stadion.

Popoldan so podali svoja poročila pregledniki, na kar so se izvršile volitve. Za predsednika je bil izvoljen br. dr. Marko Natlačen, ki mu je občni zbor priredil navdušene ovacije, kakor tudi bivšemu predsedniku dr. Basaju, ki se mu je bil novoizvoljeni predsednik iskreno zahvalil za njegovo pošteno in petletno delo na predsedniškem mestu.

Po volitvi razsodišča in preglednikov so bili sprejeti še nekateri doletkosežni predlogi, nakar je predsednik po odpeti orlovski himni zaključil občni zbor.

Dnevne novice

★ **Proslava sv. Jeronima v Zavodu sv. Jeronima v Rimu.** »Osservatore Romano« z dne 29. septembra naznanja: V jugoslovanski narodni cerkvi sv. Jeronima degli Schiavoni v ul. Ripetta, se bodo vršile o priliki godu njegovega patrona slovesne verske prireditve. V sredo, 29. sept., bo opravil slovesne večernice rektor Jugoslovanskega narodnega zavoda sv. Jeronima, msgr. B. Narkone. V četrtek zjutraj se bodo brale sv. maše vsako uro; ob 8 sveta maša s skupnim sv. obhajilom, ki jo opravi rektor imenovanega zavoda; ob 10 slovesna sv. maša, ki jo opravi župnik pri sv. Roku; po posebnem privilegiju se bosta brala berilo in evangelij v latinskem in slovanskem jeziku. Popoldne ob pol 5 zopet slovesne večernice in blagoslov z Najsvetejšim; opravi rektor Jugoslovanskega zavoda. Pri vseh teh verskih opravilih se bo izvajala izbrana glasba pod vodstvom mojstra F. Moriconija. Vabijo se vsi verniki, posebno pa jugoslovanska kolonija, da se v velikem številu vdeležijo teh svetih opravil in počaste svojega patrona.

★ **Novo sv. mašo** bo pel 3. okt. v Boštanj ob Savi p. Stanislav Dobovšek, misijonar družbe Sinov presv. Srca Jez. Gimnazijske študije je dovršil v zavodu sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano, posvečenje pa je prejel v Brixnu 26. sept. letos. Želimo mu mnogo sreče in blagoslova božjega v njegovem težkem misijonskem poklicu.

★ **Bogoslovci ljubljanskega semenišča** pridejo v semenišče najkasneje v soboto 9. t. m. ob 16. ure. Na vseučilišču se vpišejo najkasneje dopoldne omenjenega dne.

★ **Premeščen** je g. Simon Milač, profesor na realni v Ljubljani, na gimnazijo v Murski Soboti.

★ **Vprašanje stanovanjskega zakona.** Dne 29. sept. se je oglašila pri Stjepanu Radiću v Zagrebu deputacija zastopnikov stanovskih organizacij, ki jo je vodil predsednik najemniške organizacije Aleksander Gavrančić. Deputacija je prosila, da bi HSS preprečila izglasovanje novega stanovanjskega zakona, ki ga je predložil minister za socialno politiko. Radić je izjavil, da je za podaljšanje sedanjega stanovanjskega zakona za eno leto. Vodstvo stranke bo dalo ministru za agrarno reformo dr. Šibeniku direktive za ministrski svet v zmislu podaljšanja sedanjega zakona. Ako radikalna stranka ne bi hotela pristati na podaljšanje, potem se načrt novega stanovanjskega zakona enostavno ne more sprejeti, ker je za najemnike nepravilčen. V današnji gospodarski krizi ne more nihče živeti izključno od rente, marveč le od intenzivnega dela. Stanovanjsko vprašanje se mora rešiti na pravični socialni bazi. — Zagrebški občinski socialni odsek je sklenil, da se skliče konferenca mestnega občinskega sveta, na kateri naj zavzame stališče nasproti načrtu novega stanovanjskega zakona.

★ **V višjo pedagog. šolo v Belgradu so sprejeti:** Za I. skupino: Jovo Popović v Ormožu. — Za II. skupino: Simon Dobernik iz Slov. Grada, Marijana Kokalj iz Bogojine, Vida Pogačnik iz Komende, s. Irena Verce iz Kočevja. — Za IV. skupino: Ljubomir Gorup iz Sv. Lenarta v Slov. gor., s. Donatina Iskra iz Lichtenurna v Ljubljani. — Za V. skupino: Josip Stanzer iz Maribora, Edgard Vončina iz Trčiča in Ladislav Čuk iz Kranja. — Navedeni morajo najkasneje do 14. oktobra t. l. javiti rektoratu višje pedagoške šole v Belgradu, ali nastopijo svoje mesto. V nasprotnem slučaju se bodo smatrali, da niso sprejeti.

★ **Usposobljenostne preizkušnje za osnovne šole** se prično na državnem moškem učiteljskem v Ljubljani dne 5. novembra 1926 ob 8 zjutraj. Pravilno opremljene protnje za pripravo k usposobljenosti preizkušnji naj pred-

ložijo po službeni poti pravočasno pristojnemu okrajnemu šolskemu nadzorniku, da bodo najkasneje do dne 20. oktobra v rokah izpraševalne komisije. Kdor bi ne bil pripuščen, se bo pravočasno obvestil! Posebna vabila k izpitu se ne bodo pošiljala. — Izpraševalna komisija za osnovne in njim sorodne šole v Ljubljani.

★ **Jugoslovanska imena ulic v Pragi.** Praški občinski svet je v zadnjem času imenoval več ulic po glavnih jugoslovanskih mestih. Ena ulica se imenuje Jugoslovanska, druga Belgrajska, tretja Ljubljanska in četrta Zagrebška.

★ **Angleška družba opustila vrtnanje za petrolejem.** Kmalu po prevratu so se začeli Angleži zanimati za petrolejske vrelce v Medžimurju okrog Peklenice. Tamkaj se je pridobivalo dnevno po 2 vagona nafte in to skozi leta. Inženier, ki je vodil pridobivanje petroleja v Peklenici, je dognal, da leži to vrelce ob robu naftnega rezervoarja, kojega središče in glavno ležišče mora biti nekje pod Sv. Bolfenkom pri Središču. Res je začela ta angleška družba vrtati pri Humu pri Ormožu in so prišli na nekaterih mestih celo 600 m globoko. Zadelo so pri vrtanju na vse znake naftne zaloge, a kake večje petrolejske žile se jim po dolgotrajnem in dragem vrtanju ni posrečilo odkriti. Sedaj naenkrat je opustila družba vrtnanje pri Humu in izsesavanje nafte pri Peklenici iz neznanega vzroka. Ves up revnejših slojev na zaslužek je z odhodom družbe spaval po vodi.

★ **Brezplačno dobiš 3 srečke,** če naročiš 10 srečk izredno bogate loterije »Katol. prosvetnega društva v Sv. Petru pod Sv. gorami«. Ako pa naročiš in razpečeš 100 srečk, si zaslužiš na lahek način 400 Din. Cena srečke je 10 Din. Dobitkov je 1000 in sicer: popolnoma nov, štirisedežni avto, mlad konj, molzna krava, radio-aparat, obleke, perilo, ure, čevlji itd. Pišite na »Loterijski odbor v Sv. Petru pod Sv. Gorami«.

★ **Od torka dalje pogrešajo 15 letnega krojaškega vajenca Bogomira Rakovca** iz Ljubljane, ki je najbrže od doma pobegnil. Fant je srednje velike postave, nosi kratko ostrizeno kostonjeve lase, ima črn suknjič s sivimi črtami, sive ponošene hlače, rjave sandale in je razoglav. Seboj je imel tudi železniško legitimacijo in ni izključeno, da se je kam odpeljal. Kdor bi o fantu kaj izvedel, se prosi, naj bi to sporočil njegovim staršem, Vošnjakova ulica 20 v Ljubljani.

★ **Zgradba malih stanovanj v Zagrebu.** Zagrebška mestna občina začne prihodnjo pomlad graditi na Selski cesti tri hiše za delavska stanovanja; v isti namen bo zidala v blokkih na Gogoljevem bregu. Nadaljnja stavbišča bo kupila na Prilazu in jih istotako zidala s stanovanjskimi hišami. Še letos razparcelira mestna občina več zemljišč, ki jih bo prodajala strankam po najnižji ceni; razen tega bo šla strankam na roko pri podeljevanju stavbnih dovoljenj.

★ **Moderna dijaška pesem.** Včeraj so na zagrebškem moškem učiteljskem polagali nakladne izpite. Eden izmed maturantov — Stanko Marjanović — je znova propadel s pripombo, da se more še tretjič podvreči izpitu. Marjanović se je ob odhodu iz dvorane zabol del v prsi z bodalom, katero je preje pomočil — v alkohol, da se ne bi zastrupil! Fant se je precej ranil, a ne smrtno.

★ **Smrtna kosa.** Umrli je v Zagrebu upokojeni podmaršal Henrik pl. Adrowski-Unu-kić.

★ **Društvo za varnost književne in umetnostne lastnine v Zagrebu** je na svoji zadnji seji izvolilo za podpredsednika dr. Antona Lajovica in prof. dr. Srečka Zuglia; posle pomožnega tajnika je prevzel dr. L. Rotter.

Ljubljanska društva so se konstituirala v posebni sekciji pod načelstvom dr. A. Lajovica; tajnik te sekcije je V. Jaro, blagajnik Kregar. Na kongresu Mednarodnega književnega in umetniškega društva v Varšavi bodo zastopali jugoslovansko društvo prof. dr. Milorad Stražnicki, dr. Anton Lajovic in dr. Vidan Blagojević.

★ **Hrvatski planinci na Pohorju.** HTK »Sijemes« priredi v nedeljo 3. t. m. skupni izlet na naše Pohorje.

★ **Madžarski konzulat v Zagrebu.** Madžarska je ustanovila v Zagrebu svoj konzulat. Za konzula je bil imenovan Gjorgje Szabo.

★ **Redukcija v ministristvu za javna dela.** V ministristvu za javna dela so v svrhu varčevanja združili gospodarski in računski oddelke v en sam gospodarsko-računski oddelke.

★ **Avtomatični telefonski centrali** v Ljubljani in Novem Sadu sta montirani; prometu se izročita, kadar dobavi Nemčija še podcentralne, ker se zgodi do konca tek. leta.

★ **Zagrebška mestna občina** za dec. Zagrebška mestna občina oskrbuje tačas v svojih zavetliških 507 revnih otrok. Hrano daje profi odškodnini ljudska kuhinja »Prehrana«. Sedaj nameravajo zagrebška ženska karitativna društva osnovati šolo za kuhanje; pretresa se načrt, da bi potem ta šola kuhala hrano za mestna otroška zavetlišča.

★ **Človekoljuben dar.** Dr. Marić v Zagrebu je podaril svojo vilo na Bohinjskem jezeru zagrebški mestni občini v dobrodelne svrhe.

★ **Gospodom duhovnikom** in bogoslovcem nudi pri nakupu krasnih črnih zimskih sukenj poseben 10 odstotni popust trdka Fran Lukić Ljubljana, pred Škofijo 19.

★ **Opozarjamo** na današnji oglas H. Tomec.

Ljubljana

○ **I. Prosvetni večer** se vrši danes zvečer ob 8. uri v Ljudskem domu. Dosedanje posetnike prosvetnih večerov vabimo, da nam ostanejo zvesti tudi v bodoči sezoni. Cene predavanjem so iste kot lansko leto: sedeži 3 Din, stojišča 2 Din. Pripeljte s seboj svoje prijatelje in znance.

○ **Cerkev sv. Frančiška v Šiški** postaja vsak dan bolj zanimiva; pravkar nam namreč poročajo, da bo na dan blagoslovljenja 3. oktobra prvič razobšena nova, prekrasna slika sv. Frančiška Asiškega in sicer v steni nad velikim oltarjem. Slikal ga je umetnik č. P. Blaž iz frančiškanskega samostana v Ljubljani, kateri je naslikal tudi umetniško sliko Materje božje za veliki oltar frančiškanske cerkve v Ljubljani. V novi cerkvi pa so poleg tega začeli včeraj postavljati že drugi oltar, pa ne ob strani kakor se to običajno gradi, ampak spredaj v isti vrsti z velikim oltarjem, torej zopet nekaj novega. Zato posetite vsi izredne cerkvene slovesnosti v prihodnjih dneh v Šiški. Vsak pride na svoj račun.

○ **Krekova mladina Ljubljana** priredi v nedeljo, 3. oktobra, ob pol 8 v Ljudskem domu, Streliška ulica 12, narodno igro v treh dejanjih »Mrak«. Igra je jako zanimiva. Predstavlja žalostne razmere svetovne vojne, zato vabimo k obilni udeležbi. Začetek ob pol 8 zvečer, konec ob 10. Predprodaja vstopnic je od danes naprej ob 6. uri dalje v Jugoslov. strokovni zvezi, Stari trg 2-I.

○ **G. veliki župan** danes ne sprejema strank, ker odpotuje v poplavljen kraj.

○ **Iz našega gledališča.** Za članico ljubljanskega Nar. gledališča s pravicami uradnika 1. skup. II. kat. je imenovana g. Avgusta Cerar-Danilova.

○ **Pevski koncert** dne 4. oktobra 1926. v Filharmonični dvorani. Drugi del koncertnega večera, katerega priredi koncertni pevec g. William Gwin v pondeljek zvečer v

Iz trpežnega ševro

• usnjato ali leseno
preoblečeno peto

Din
149

Edino pri „VOIKA“, Ljubljana

Filharmonični dvorani, obsega angleške pesmi iz XVII. stoletja. Angleška glasba je pri nas silno malo poznana, saj na malokaterem koncertnem sporedu srečamo kakšnega angleškega avtorja. Popolnoma nepoznana pa je angleška glasba starejše dobe, čeprav je ona izredno bogata na svojih notranjih lepota. V ospredju skladateljev tedanje dobe stoji Henrik Purcell, organist kr. dvora. Da njegovo delo prav presodimo, moramo vpoštevati, da je bil predhodnik svetovnih mojstrov Bacha in Händla. Zaman iščemo pri njegovih sodobnikih lepše melodične linije, plemenitejšega zansa in razlikovitost oblik kakor jo očituje glasba tega najodličnejšega zastopnika angleške klasične dobe. Svoje skladbe je pisal v prvi vrsti za svečane ceremonije na angleškem dvoru. Brez dvoma bo ta koncert po sestavi svojega sporeda eden najznamenitnejših, kar jih je bilo v zadnjem času v Ljubljani. Na tretji del sporeda, ki obsega zamorske duhovne pesmi, se povrnemo jutri. Občinstvo pa vabimo na poset in so vstopnice v predprodaji v Metlični knjigarni.

○ **Začetek šolskega leta** na gremijalni šoli v Ljubljani se prične dne 4. oktobra t. l. ob 2. uri popoldne. Vsi vajenci in vajenke naj se zglasijo točno ob določenih uri v šoli na Ledini. Pouk se bo vršil v pondeljkih in torkih popoldne. Podrobnosti so razvidne na šolski deski v veži šole na Ledini.

○ **Jubilej.** Danes praznuje g. Anton Jakl, knjižničar licealne knjižnice v poklju, 30 letnico, odkar neumorno in zvesto deluje kot I. violonist v orkestru ljubljanske opere. Dasi rodom Čeh, se je pri nas popolnoma udomačil in ima za slovensko narodno pesem velike zasluge. Kot izborni glasbenik je priredil in izdal več potpurijev po motivih najlepših slovenskih narodnih napevov in tako zanesel našo lepo pesem širo domovine. Njegova venčka »slovenski biseri« in »potovanje po Sloveniji« sta pri vseh svečanostih na programu in jih igra rada vsaka godba. Zložil je tudi več drugih skladb kakor: korračnic, valčkov, mazurk itd. za klavir ali orkester. V rokopisu ima še veliko skladb pripravljenih za izdajo, a kje dobiti v teh časih založnika? Velezaslužnemu in marljivemu kulturnemu delavcu, naše iskrene čestitke!

○ **Klub esperantistov v Ljubljani** otvori v torek dne 5. oktobra v šentjakobski šoli tečaj za začetnike. Kdor se želi v štirimesečnem tečaju pridobiti velevažnega mednarodnega pomožnega jezika Esperanto, naj se priglasijo na vedene dne ob 19. uri. Učnina mesečno 15 dinarjev, za dijak 10.

○ **Pašja »ohce« v Prisojnih ulici.** Pišejo nam: Tako oblagodarjena kakor naša s pasjimi cucki menda ni nobena ulica več v Ljubljani. Pa če že po dnevi s težavo prenašaš neprestano lajanje teh mrcin, kako šele ponoči! Opravičeno se pritožujejo čez to stranke, ki bi rade imele mir pred bevskači vsaj ponoči. Tako ga pa ni, ne v poznih večerih, ne v zgodnjih jutranjih urah. Če ima morda lastnik takega psa živce iz ilovice, jih žal še nimajo vse druge stranke v sosesčini. Upamo, da bo zaenkrat zalagal ta apel. — Če ne, bomo pa opozorili oblastvo na določbo § 54 cestno-poličijskega reda za Ljubljano. — Več stanovalcev.

O. Buonocore:

Pevec Gospodov.

Ob 700 letnici brata Frančiška.

(Dalje.)

Ko se je nagibalo njegovo življenje k zatonu, je obolel na obeh. Pa je prišel k njemu zdravnik z vsemi potrebnimi instrumenti in jih začel beliti na ognju — ožen je bil tedaj v kirurški temeljni pogoj. Frančišek se je tedaj obrnil k ognju bratu in ga prosil: »Brat ožen, vedno sem te imel rad in te bom imel iz ljubezni do Onega, ki te je ustvaril. Pokaži se zato zdaj pa ti milega in dobrotljivega napram meni in ne me bolj žgati nego bi mogel prenašati!«

In ko ga je vodila pot čez skale in kamenje, je rahlo rahlo stopal: vzbujal se mu je spomin na Kristusa, ki je temeljni kamen. In ko je zapadel blesteče beli sneg in pokrnil polja in poti mehka volnena preproga, ga je objela nepopisna radost, ker v snegu je videl podobo čistih duš in ni upal stopiti izpod strehe, da ne bi omadeževal s svojimi nogami tolike lepote.

In še je potem rastle v njem nežna ljubezen do živali, majhnih in velikih, domačih in divjih, priljudnih in krvoločnih: vse so mu bile dobre sestrice.

Sestra mravlja ga je vzpodbujala k delu, brat skržat k čuječnosti. Črvice je pobiral s ceste, da bi jih popotniki ne pohodili. Raz-

govarjal se je z ribami, božal jagnjeta, odgovarjal v ranem jutru grlicam, tekmoval počej s slavcem, prožil prijateljsko roko volku iz Agubbia, se spoprijaznil s levom iz Alverna; vsi, vse so mu bili bratje in sestre. Da celo njegovo telo mu je bilo: moj ubogi brat telo!

Neki fantič je bil ujel slavčka. Pa je šel Frančišek in mu dal pest soldov in ko je imel v rokah ljubo živalco, jo je pobožal tako lepo kot je znal le on, potem jo pa izpustil, rekoč: »Pojdi in prepevaj pod svobodnim nebom hvalo nebeškemu očetu!«

Ko pa je nesel neki pastir na ramah k mesarju dve jagnjeti, zvezani za noge, in sta ubogi živalci proseče blejali, sta se Frančišku zasmilili v dno duše in odkupil ju je, ker sta mu bili podobna Jagnjeta Kristusa, in ju izpustil na zelen pašnik. Prav tako je tudi ono sveto noč ob prvih jasleah privoščil voličku in osličku obilno in tečno krmo, da bi se z njim vred veselila rojstva Gospodovega.

Povsem tem pač ni čudno, če so čede popustile pašo in tekle za Frančiškom, ko so zaslišale njegov glas. Zajci in fazani so se mu bližali, da bi se skrili v gubah njegove halje, golobi in grlice so gnezдили ob njegovi borni celici, sokol je prenočeval tam, da bi dragega svetnika zjutraj zarana zbujal...

Sladko veselje je širil v vse stvari Frančišek čudodelnik.

Najboljši svoje lepe duše pa je prihranil za človeka, kralja stvarstva. Namenil se je, širiti veselje, in tega se je držal vse svoje

življenje. Radost mladostna, ki jo je izžareval vsepoved v družbi in na izprehodih in v samotni, ga ni zapustila niti ob zadnji uri. Ko je umiral, je stopil k njemu fra Elija, ki je bil določen za njegovega naslednika in se je bil navzel njegovih čednosti, pa se je opogumil in ga vprašal:

»Oče moj, daj, poslušaj, nekaj bi te prosil, da mi pojasniš!«

»Govori, kar govori!«

»Vi pojeje in pojeje kar venomer in še sedaj ob smrtni uri. Utegnil bi se kdo zgrazati, češ, tak svetnik pa poje še sedaj, ko umira!«

»Brat Elija, brat Elija, nidesar nisi razumel!«

Frančišek Asiški je otvoril vrsto — veselih svetnikov. Bil je prenavljavaec vsega — tudi te strani krščanskega življenja. Pobožnost in mračnost duha, krščansko življenje ne tlačil človeka, ono ga pravno izpopolnjuje in usovršuje.

In Frančišku so sledili mnogi, kot svetli gorečnej Jacopone da Todi, dalje Filip Neri in Frančišek Saleški, da omenim stebre te smeri krščanskega življenja.

Saj je Kristus prinesel veselje na svet, saj je bil On početnik pravega veselja! — Frančišek se je ravnal po Njem in se držal Pavlovih besed: Hilarem datorem diligit Deus. In je trosil veselje in radost.

In ko je videl asiški brat zbrano okoli sebe lepo četo učencev, jim je dal sladko naročilo: »Pojdite po svetu, tudi v najbolj za-

puščene kraje in oznanjujte Pax et Bonum!«

In priprosti bratje so se dvignili in šli — sto, tisoč, deset in deset tisoč jih je že šlo in po sedmih stoletjih še hodijo in oznanjajo vsepoved: Pax et Bonum. In jim je kot Frančišku vsak brat in mu nudijo pomoč nihil trahentes et omnia possidentes, ker jim gre za božje kraljestvo in je njihova edina misel: Deus meus et omnia! —

In brat Frančišek je vesel svojih bratov —

O sladki Frančišek, danes, ko se obrača k Tebi vesoljni svet, bi mogli vzkliti kot nekoč fra Masseo:

»Zakaj, zakaj, zakaj, ko nisi ne lep, ne bogat, zakaj gre za teboj ves svet?«

— Pax et Bonum! —

Pa je še gorja in solz, brat Frančišek! Volkov in levov ne manjka še na svetu. Daj, pridi med nas in pomiri in izravnav vse in pobrati, da bomo veseli in svoje veselje peli kot si ga pel Ti:

Bratje, sestre!

(Dalje.)

Danes začetek tedna ostankov
v Oblačilnici za Slovenijo.

Maribor

□ **Preložitve gledališke sezone v Mariboru.** Otvoritev predstava mariborskega gledališča se vrši mesto 2. oktobra šele 10. oktobra. Otvoritev se je morala preložiti, ker se nahaja mariborska vojaška godba na manevrih in radi tega ne morejo nekateri godbeniki sodelovati pri gledališkem orkestru.

□ **Proslava koroškega plebiscita,** na katero se moramo posebno Mariborčani spominjati, se bo letos vršila v soboto dne 9. oktobra v Narodnem domu kot Einspielerjev večer.

□ **Zaročila** sta se dne 25. septembra g. Josip Eihmeister iz Kamnice pri Mariboru in gđc. Mici Heller, stanujoča v Mariboru. Obilo sreče!

□ **Gostilna Kristana Vollgruber.** V gostilni Vollgruber na Frankopanovi cesti bo v soboto zvečer koncert in pojedina pišket in v nedeljo bodo obhajali v gostilniških in kavarniških prostorih Frančeski brivci godovanje. Za obisk se priporoča cenjenim gostom iz mesta in od Magdalene lastnica K. Vollgruber.

□ **Čebelarstva podružnica za Maribor in okolice** ima svoj zadnji letošnji sestanek v nedeljo dne 3. oktobra ob 10 dopoldne na Vinarski šoli v Mariboru. Na dnevnem redu je razgovor o letini in o akciji za neobdavnosti sladkor za pomladansko krmljenje, o nadzoru čebelnjaka po zimi in poročilo gosp. veterinarja Baša o zdravstvenem stanju čebel v naši podružnici. Čebelarji, pridite! Odbor.

□ **Umrli** je v starosti 88 let trgovec Roman Pachner v Jurčičevi ulici.

□ **Prvi družabni večer avtomobilskega kluba** sekcije Maribor, ki se je vršil pred kratkim v prostorih restavracije Union, je sijajno uspel. Obilnost sta zastopala okrajni glavar dr. Poljanec in inž. Dolenc. Prireditve se je udeležil tudi predsednik kluba veleindustrialec g. Peter Majdič iz Celja in drugi odlični gosti. V zastopstvu predsednika kluba je govoril grof Herberstein in povdarjal, da je namen sestankov medsebojno spoznavanje in zblizanje članov in povzdigi razvoja avtomobilizma v Sloveniji, pri čemer je naglašal, do klubovi večeri niso samo za člane, da so gosti vedno dobrodošli, nakar je izročil članu primariju dr. Robiču diplomu, ki si jo je isti priboril kot prvi član sekcije pri ljubljanski dirki. Splošna želja vseh udeležencev je bila, da se klubovi večeri čim pogosteje ponovijo.

□ **Poskušnja vožnja z novim mestnim avtoomnibusom.** Pod tem naslovom je prišel naš list včeraj dopis, kateri bi se lahko glede solidnosti izdelkov tvrdke Renault napačno tolmačil. Vsak voz, kateri pride iz tovarne, se tu iz carine prevzame, pregleda montaža, napolni akumulator, preskusi in nato šele v redu odda. Avtoomnibus za mesto Maribor se je pa poslal direktno na naslov mestnega magistrata, ker se je pričakovalo, da dobi mesto carine prosti uvoz. Večjih avtomobilov v Mariboru ni, vsled česar je tukajšnji zastopnik odposlal v Maribor svojega mehanika, kateri je voz pregledal, uredil in se je tudi istočasno napravila poskušnja vožnja, ki je v redu izpadla. Vsak nov avto je pa kot mal otrok, ki se uči hoditi, in je potrebno izpočetka večja previdnost, ker se včasih pokaže kakšna malenkost, katero je treba urediti. Prestave radi hitrosti gredo pri avtomobilih od početka sploh bolj trdo in je treba počasnega prestavljanja. Prestava je bila takoj včeraj pregledana in tudi že urejena. Izdelki Renault so se še povsod dobro obnesli in bodo tudi v Mariboru izvršili častno svojo nalogo.

□ **Anabaptisti** so v Mariboru začeli svoje delovanje precej razvijati. Ne le, da opravljajo svoje obrede ob Dravi, kjer nove člane na svoj način sprejemajo, začeli so propagando tudi med šolsko mladino, ki jo vabijo v svoje hiše, posebno v eno, kjer opravljajo svoje obrede. Pristaši te verske sekte razpolagajo s knjigami, ki jih zastoj razdeljujejo. Opozorjamo na to, da je ta verska sekta v naši državi nepriznana, to pa iz tega vzroka, ker je njen nauk škodljiv socialnemu redu današnje družbe in bi mogel posameznika in vso družbo zavesti v moralno in gmočno propast.

□ **Policijski drobiž.** Včeraj ni bilo nobene aretacije, pač pa je bilo prijavljenih 12 slučajev raznih prestopkov zoper cestno-policijske predpise. Prijavljenih je tudi nekaj gostilničarjev radi prekrščenja policijske ure.

Protestno zborovanje stanovanjskih najemnikov

Maribor, dne 30. septembra.

Ob ogromni udeležbi ljudstva se je izvršilo nočjo zborovanje stanovanjskih najemnikov proti nameravani odpravi stanovanjske zaščite v novem stanovanjskem zakonu. Nad 3000 zborovalcev je napolnilo veliko Götzovo dvorano. Na tem velikem protestnem zborovanju so bili zastopani vsi sloji od navadnega delavca pa do inteligenta. Zborovanja sta se udeležila tudi narodna poslanca g. Vesenjaka in dr. Pivka. Zborovanje je otvoril predsednik Društva hišnih najemnikov g. Mohorko, ki je v svojem govoru tolmočil nevarnosti, ki jih za stanovanjske najemnike vsebuje novi osnutek stanovanjskega zakona. Na podlagi novega stanovanjskega zakona se bo namreč najemnina povišala od 8 do 10 odstotkov na višino predvojnega najemnine. Vsi sleji bodo težko prizadeti, posebno v času

težke gospodarske krize in vedno novih redukcij uradništva. Govornik opozarja na to, da je v Mariboru dosedaj 320 stanovanjskih odpovedi, 87 deložancev in 845 nerešenih prošelj za podelitev stanovanja. Spričo te turbo statitike mora občina poskrbeti, da dobijo vsi prizadeti vsaj zasilno streho. Tudi za obrtnike je nastopil kritičen čas. Hišni gospodarji zahtevajo ogromno najemnino, kateri marsikateri obrtnik ni kos. Društvo stanovanjskih najemnikov je v svojem prizadevanju, da ščiti interese svojih članov, predlagalo posebno razsodišče, ki naj rešuje sporna vprašanja med hišnimi posestniki ter najemniki. Toda hišni posestniki se temu vabilu niso odzvali.

Predsednikovemu izvajanju so se pridružili zastopniki raznih organizacij. V imenu Društva državnih namenščencev in upokojencev je govoril g. dr. Pečovnik, v imenu obrtnikov pa g. Vahtar. Zborovanje bi bilo poteklo mnogo bolj veličastno, da ga niso skušali izrabiti mariborski socialisti v svoje strankarske namene. Zastopnika socialistov g. Eržen in Bahun sta zabrenkala sicer na demagoške strune, pozivajoč maso na ulice, a dobila sta temeljit odgovor, ki ga jima je dal g. narodni poslanec Vesenjaj. Svoječasni dr. Gosarjev stanovanjski načrt je dokazal, da hoče omiliti stanovanjsko bedo. Zalibog centralna vlada tega načrta ni prevzela, pač pa ga je prevzela češkoslovaška republika, kjer danes stanovanjske krize ni več. G. narodni poslanec Vesenjaj je poudarjal, da je ravno Jugosl. klub vedno energično zagovarjal stališče stanovanjskih najemnikov. Sedaj, ko se prične jesensko zasedanje narodne skupščine, bodo imeli hišni najemniki priliko, da spoznajo, kdo zagovarja njihove zahteve. Nato je g. narodni poslanec Vesenjaj nasproti demagoškim frazam socialističnih predgovornikov opozoril na dejstvo, da so socialisti imeli sicer tri leta mariborsko občino v svojih rokah, a niso zgradili niti ene stanovanjske barake. Sedanja občinska uprava pa je tekom enega leta zgradila dve stanovanjski hiši. Pozval je najemnike, naj podpirajo poslance pri njihovem delu. Izvajanja g. Vesenjajka so napravila na vse zborovalce globok vtis, dasiravno so nekateri nahujskani socialisti skušali s kričanjem motiti govornika. Po kratkem govoru dr. Pivka so se končno spretele po g. Mohorku prečitane resolucije na vlado, ki bodo brzojavno poslano na velikega župana in mestno občino. Po sprejemu resolucij je bilo zborovanje zaključeno.

Česke posvícení žegnanje sobota 2. 10. ob 70 uri v NARODNEM DOMU

K udeležbi vabi ČEŠKA OBEC

Celje

□ **Nova prometna zveza med Celjem in Mariborom** se nam obeta. V torek popoldne je komisija mestnega magistrata iz Maribora z g. županom dr. Leskovarjem na čelu napravila na progi Celje—Maribor prvo poskušnjo vožnjo, ki se je zelo dobro obnesla. Ta nova prometna zveza bo posebno velikega pomena za one kraje, ki so oddaljeni od železnice. Slišali smo, da se bo vozna tarifa ravnala po ceni 1 dinar za kilometer.

□ **Konecrt v kavarni hotela Evrópe** priredi v soboto zvečer dne 2. oktobra celjsko olepševalno in tujskoprometno društvo. Pri tem koncertu bo nastopil polnoštevni orkester celjskega godbenega društva.

□ **Osebná vest.** Poštni uradnik g. Davorin Grobelnik je bil upokojen.

□ **Smrt.** V torek je v javni bolnici umrl Alojzij Tofant, železničar v Celju. Zapušča vdovo in dva neprekrljena otroka.

□ **Pričetek obrtne nadaljevalne šole.** Šolsko leto 1926-27. prične v nedeljo ob 8. uri. Istega dne se imajo obrtni vajenci zbrati na dvorišču meščanske šole, vajenke pa na dvorišču mestne osnovne šole, kjer se vrši vpisovanje in sprejemni izpiti. Šolnina v znesku po 50 Din se mora poravnati tekom 14 dni po pričetku šole.

□ **Ustavljen obrat.** Znana in nekdanj precej močna tvrdka »Zlatarka« d. d. Zagreb, ki ima v Celju svoje glavno obratovališče, je vsem svojim nastavljenecem odpovedala službo in ustavila obrat.

Ptuj

□ **Sadna razstava** ptujskega okraja se bo otvorila dne 2. oktobra in traja do 4. oktobra. Sadje bo razstavljeno v Društvenem domu, ki je dovolj prostoren za velik obisk. 5. oktobra bo sadje še razstavljeno za obisk ptujskih šol.

□ **Prememba posesti.** G. trgovec Saria je kupil v Prešernovi ulici hišo od gospe Marije Schelchenbauer.

□ **Odvetniški izpit** je napravil v Ljubljani g. dr. Krapež, koncipient pri odvetniku dr. Ivanu Fermevcu.

Slov. Konjice

□ **Nesreča pri delu.** V torek je v tovarni za usnje zmečkalo roko in odtrgalo 1 prst delavcu Mesariču Henriku. Prepeljali so ga takoj z avtom v bolnišnico v Celje.

□ **Vlak.** Večerni vlak, ki je odhajal iz Konjice ob 17.15 in prišel ob 21.30, je s 1. oktobrom ukinjen.

Jesenice

□ **Cerkvena slovesnost.** V nedeljo se je vršila na Jesenicah svetoletna procesija in sicer iz cerkve na Savi skozi Jesenice na Plavž in v župno cerkev. Ljudstvo se je procesije udeležilo v tolikšnem številu, da je bil topot najbrže rekord vseh dosedanjih procesij, kajti tudi ob najlepšem vremenu o sv. Telesu ni udeležba tako obilna. Vsa čast vernemu jeseniškemu ljudstvu. Prihodnjo nedeljo se slovesnost vrši zopet, zato je upati, da se bodo verniki tudi topot v polnem številu udeležili, posebno moški, katerih je zadnjo nedeljo nekaj manjkalo.

□ **Obšni sbor Kat. del. društva** se je izvršil ob precejšnjem številu članov, ako se upošteva, da je bil delavn. dan. Odbor se je izvolil z neznatnimi spremembami zopet stari, kateremu predseduje vrli in agilni delavec na prosvetnem polju Janko Šrane, kateremu želimo da bi tudi v tekočem letu mogel pokazati toliko dobrih sadov društva kakor preteklo leto.

□ **Brezalkoholna kavarna** ima žezdalje več gostov. Počasi se bodo tudi jesenjanje privdili, da se da tudi brez litrov in štefanov prav prijetno zabavati, posebno če ti poleg čaja ali kave igra duhajski orkester valčke, ali pa v Curihu eltraši goje svoje narodne komade z običajnimi joderlji kot dodatki. Zagreb se prav jasno in čisto sliši. Sedaj so zgodnji večeri že tu in človek se dostikrat ne ve kam drugam podati kot v gostilno. Zato je taka brezalkoholna točilnica kot nalašč za ubijanje dolgih večerov, zraven pa najcenejša zabava in pa glava drugi dan ne boli.

□ **Olepševalna dela.** Kdor že dalj časa ni bil na Jesenicah in slopi pred kolodvor, se mu zdi, da je zašel, ali pa da se nahaja na ljubljanskem velesejmu. Sami paviljoni in pa kakšni, eden lepši od drugega, tako da izgleda res prav okusno, ako primerjamo s prejšnjimi časi, ko so stale tu barake najslabše vrste. Sedaj pa je k tem postavil še gospod Meznarič svoj brivski paviljon, ki je zares krasen, kar se je šele sedaj pokazalo, ko je popolnoma dodelan.

□ **Vandalizem.** Do sedaj še neznani zlikovci so na še ne popolnoma dogradjeni stavbi g. F. Klinarja poleg osnovne šole skoro vse okraja pobili, tako da tam izgleda kakor da je bila v bližini kje kakšna eksplozija. Kdo je to storil, to bo že doglano orožništvo, ki stvar zasleduje. Vse obsojede je take vrste masševanje vredno in prvi bi bilo, da se krivci ali krivci eksemplarično kaznujejo.

Trbovlje

□ **Krekova mladina.** Dramatični odsek Krekove mladine napravi dne 3. oktobra izlet na sveto Goro pri Zagorju. Ob tej priliki se bosta vpriporili po deseti sv. maši in po krščanskem nauku dve šaloigri »Svoje glavnice« in »Zdaj gre sem, zdaj tja« Vabimo romarje in izletnike, da se igre udeležijo.

□ **Težava s stanovanji.** Dnevno vidiš ene in iste ljudi, ki hodijo iskati stanovanja. Največ je reduciranih in upokojenih rudarjev in paznikov. Zadoljil bi se vsak z vsako luknjo, samo da bi bil pod streho. Zidalo se je to leto malo, pa še to same male pritične hišice, ki zadostujejo komaj za posestnika samega. Na stanovanja, ki se izpraznijo od običajskih nameščenecv, kateri se preselijo v novo občinsko hišo, čaka že mnogo prosilcev. Rudnik je šel reducirancem na roko in jih posli v stanovanjih čez predpisane tri mesece na 6 in še več mesecev. Stanovanjska komisija se sedaj nahaja v Laškem na okrajnem glavarstvu že nad leto dni in zato je tudi težavno s tem uradom kaj posredovati, kar je preveč oddaljen.

□ **Damski salon,** opremljen z vsemi potrebnimi pripomočki za striženje in sušenje las, odpre brivec g. Lisac na Vodah.

Slovenjgradec

□ **Pri elektr. centrali slovenjgraški** na potoku Misljnji v Pamečah je pri zadnji povodnji 9. avgusta voda pretrgala jez. Ker je ta že sploh slab in bi tud, najboljša poprava ne bila dolgotrajna, odločila je mestna občina napraviti popolnoma nov železobetonski jez. Na ustnem dražbi je prevzela to delo tvrdka Ing. Dedek iz Ljubljane kot najcenejša. Z delom se je pričelo in bo, če ne bo delo nagajalo slabo vreme, do konca oktobra jez gotov. Dasi bo jez stal okoli 250.000 Din, ipak upamo, da se vzlic tej dosti veliki investiciji ne bo podražila elektr. razsvetljava.

□ **Vrtno veselico s tombolo** in srečolovom priredi prostov. gasil. društvo v Segnu pri g. Pečoler-Borovniku v nedeljo dne 3. oktobra ob pol 3. uri popoldne. V slučaju slabega vremena se vrši veselica z istim sporedom prihodnjo nedeljo dne 10. oktobra na istem mestu in ob istem času. Čisti dobiček je namenjen za nabavo prepotrebnega gasilnega orodja. Vstopnina k veselici je prosta.

Rajhenburg

□ **Utopljenka.** Par ur pred grozno ponedeljkovo nevihto je šla neka nad 80 let stara ženska »Bitančica« proti Savi v bližnji broda. Ni se ustrašila moči vode, ampak je skočila v deročne valove. V bližnji idilične gostilne »ob Savici« so utopljeno rešili iz valov, a je bila že mrtva. Truplo so spravili v mrtvašnico na Vidmu. Hitro je prišla žandarmerija iz Senovega, da se, če mogoče, ugotovi, kaj bi bilo utopljeno v tako visoki starosti pri pravilo k samomoru.

□ **Smrtina kosa.** Minuli teden je v petkovi noči zadela tukajšnjega mizarja g. Antona Macur kap. Prepeljali so ga hitro v bolnico v Krško, kjer je 20. t. m. umrl. Bil je dober in postrželjiv mizar. Naj v miru počiva!

□ **Posvetitev.** Minulo nedeljo je bila tuk. D. Zveza posvečena Srcu Jezusovemu. Posvetilo se je okrog 160 deklet. Posvetitev je izvršil domači g. župnik ob navzočnosti treh duhovnikov Dekleta so v ta namen postavile v društveni dvorani krasken oltar S. Jezusovega in ga prav spretno ter okusno okinčale. Kot govornica je tokrat nastopila znana prijateljica poštenih deklet gđc. Jerica Jančič iz Maribora. Cela slovesnost je bila prav ljubka in priljazna.

Slovenska krajina

□ **Smrt.** V Črensovcih je dne 28. t. m. umrl upokojeni cestar Ludovik Halaši. Umrli je bil rodom Madjar. Dasi slovenske ni obvladal in je bil sam med Slovenci, je s svojimi sosedi živel vedno v najlepši slogi. Povsod je bil priljubljen in daleč naokrog znan po svoj izvedenosti pri klanju svinj. Izdeloval je izvrstne klobase in si je v tej umetnosti vzgojil tudi nekaj naslednikov. Naj počiva v miru.

□ **Dež.** V ponedeljek je začelo deževati. Ponoči je tako lilo, da so bili zjutraj vsi jarki napolnjeni in je voda stala že po njah in travnikih. Dež lije naprej. Bati se je, da pride zopet do povodnj, kakršno smo imeli letos že dvakrat.

Dopisi

□ **Hraše.** V ponedeljek dne 27. sept. ob 8 zvečer je med hudo nevihto treščilo v vezani kozolec posestnika Mihaela Bohinca v Zapogah ter je poln klaje pogorel do tal. Škode je nad 25.000 Din. Zarovalnina kriče škodo le deloma. Na lice požara so prihiteli poleg domačih vaštanov tudi gasilci iz Hraše, Torovga in Dornie ter gas. društvo Smlednik. Marljivosti in požarovalnosti vseh teh ter močnemu dežju se je zažveliti, da se ogenj ni oprjel bližnjih skednjev; v tem slučaju bi bil pogorel velik del vasi, ker je proti vasi pihal močan veter. — Po enomesečnem lepem vremenu smo dobili v enem dnevu toliko dežja, da so tu vsa nižje ležeča polja in travniki pod vodo ter še neprestano lije. —

Ljubljansko gledališče

Otvoritev sezone 1926/27 v Narodnem gledališču v Ljubljani. Drama otvori sezono v soboto dne 2. oktobra ob 20. uri z Shakespearovo tragedijo »Macbeth«. Naslovno vlogo igra g. Levar, Lady Macbethovo — ga. Marija Vera. V tej tragediji je zaposlen celotni dramski ansambel. Dekoracije so izvršene pod vodstvom scenografa akademičnega slikarja g. Ivana Vavpotiča, deloma nove kostume je izdelala gledališka krojačnica. Režijo otvritelne predstave vodi profesor g. Ošip Šest. Kot drugo predstavo vpripori drama v nedeljo zvečer velezabavno in duhovito satirično komedijo »Dr. Knoke« ali »Triumf medicine«. Obe predstavi sta izven. Opera se odpre sredi prihodnjega tedna.

Mariborsko gledališče

Sobota, 2. oktobra ob 20.: »VERONIKA DESENTEŠKA«. — Otvoritvena predstava.
Nedelja, 3. oktobra ob 20.: »DANES BOMO TICIL«. Premijera.

K novemu učnemu načrtu za osnovne šole.

Ker dobivajo učitelji ravno zadnji čas navodila, kako naj uredijo pouk po novem učnem načrtu, naj bo tudi nam dovoljeno, izraziti k temu par pripomb. Glavna sprememba v novem učnem načrtu obstoji v tem, da se zmanjša število ur za računstvo in ročnosti, zveča pa se število ur za realije zlasti za zgodovino. Ta razdelitev je pogrešana. 1. Bodo otroci, zlasti oni po deželi, preobloženi z učenjem. Gospodje, ki so sestavljali ta načrt, so pozabili, da mora kmetski otrok izven šole tudi delati in dostikrat mnogo delati na polju in okoli hiše in mu ne ostane ves izvenšolski čas za učenje. Realije, zlasti pa še zgodovina, pa zahtevajo mnogo učenja tudi izven šole. 2. Pa tudi ni namen ljudske šole, da nudi otrokom popolno znanje v realijah. Ona jim mora dati samo potrebno podlago in jim vzbuditi veselje, da se v življenju sami dalje izobražujejo. Drugače je z računstvom. Tu se nihče ne bo mogel sam dalje učiti, če se ni v šoli temeljito seznanil z vsemi računskimi operacijami. In sploh je nerazumljivo, zakaj novi načrt ravno zgodovino tako forsira. Saj je vendar znanje o naravi zlasti za kmetskega otroka veliko bolj važno. Brez znanja o prehrani živali in rastlin, o nastajanju celic, o kemiji ni pravega kmetijskega pouka in brez tega tudi racionalnega kmetijstva ne. Zgodovina pa ima pomen le kol vzgojiteljica narodov. Tu pa ima naš kmet dva druga vzgojna pripomočka, ki mu jih še tako znanje zgodovine ne bo nikoli nadomestilo: vero in naravo. Zgodovina ima nekaj več pomena le za mestnega otroka, ki ima premalo stika z naravo. Seve pa je zgodovina oni predmet, pri katerem se najlažje zažiga kadilo in pripravlja pot do korit. To pa vendar ne more biti namen šole. Če silimo otroka, da sedi dnevno 4—5 ur v šoli, če so starši in občine prisiljene do ogromnih žrtev za šolo, smeje tudi opravičeno zahtevati, da šola tudi v resnici nudi otrokom nekaj za življenje koristnega; ne pa da služi gotovim ljudem, da si preko ubogih otrok ubirajo pot navzgor. Drugače smotra v tem res ne moremo najti. In upamo, da se bo učiteljstvo, ki mu je ta novi načrt zopet zaenkrat vsiljen, brez njegovega sodelovanja, proti njemu tudi po možnosti uprlo. Pedagog.

ŽEPNI ROBEK V KLOBUKU.

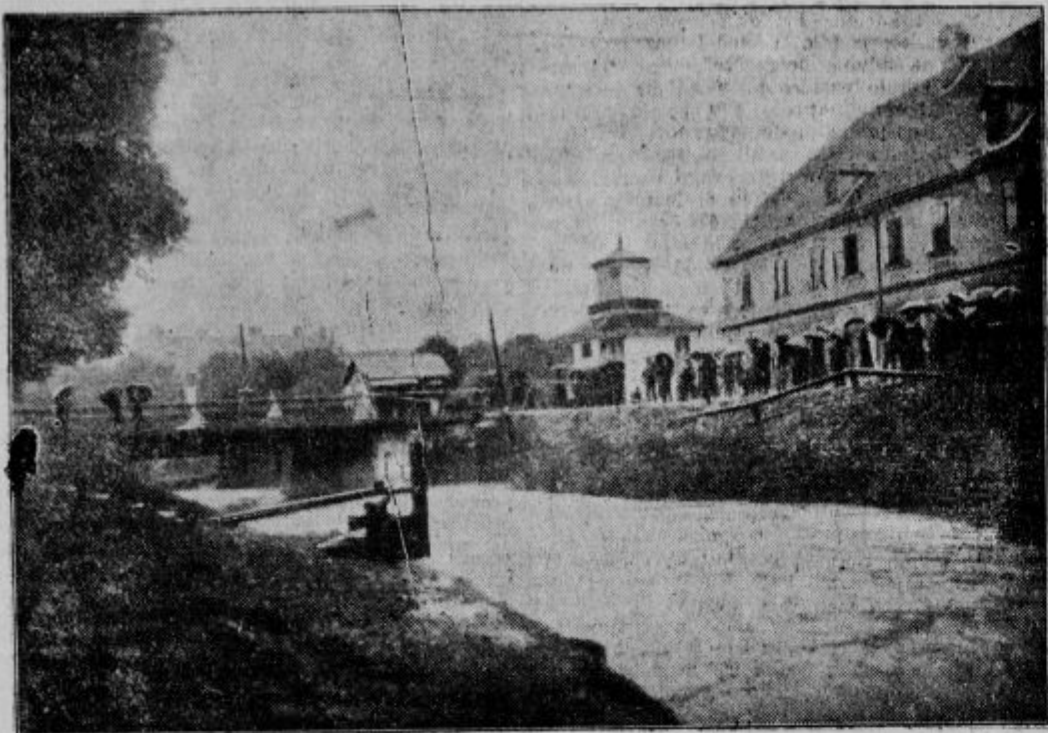
Najnovejša moda v letošnjem poletju je bila v Parizu ta, da so na straneh klobukov napravili majhne žepe, kamor so dame spravljale žepne robce, kakor tudi druge »potrebščine«. Žep na klobuku ima torej še bodočnost in razvoj, kajti ne bo dolgo, ko bodo v te žepe lahko spravljale že sedaj tako neznaatna oblačila, ki dostikrat niso večja od žepnega robca.

CEBELE VZROK NEZGODE.

Ko je neka gospa Briggs s svojo hčerko šofirala po okolici, se je naenkrat vanjo zakadil roj čebel ter njo in hčerko tako zdelal, da v trenutku nista nič videli. Gospa je pri tem zgubila oblast nad avtomobilom ter zavozila v telefonski drog. Pri tem si je položila več reber in na celem životu si je kožo odrgnila. Obe so takoj prepeljali v bolnišnico, kjer so se posebno za oči takoj zanimali specialisti.

ZRAČNE AMBULANCE V NEMCIJI.

V Friedrichshafenu je bila te dni izdelana prva zračna ambulanca. Prostora ima za sedem oseb in vozi z veliko brzino. Notranjost letala je emajlirana, to pa radi večje snaznosti in lažjega desantiranja. Ima dve kabini za težke poškodovance, štiri stole za bolnike in še prostora za dva bolniška strežnika. Zastopniki sovjetske vlade so napravili s tem letalom poskusne polete in za rusko državno upravo naročili šest takih letališnih bolnišnic.

Gradaščica

je odnesla novo, pred par meseci zgrajeno zatvornico tovarne g. Zalokerja, ter je ob desnem bregu izlivala v mostov fundament veliko luknjo tako, da je most resno ogrožen. Del Cerkvene ulice ob mostu se je pogreznil v vodo.

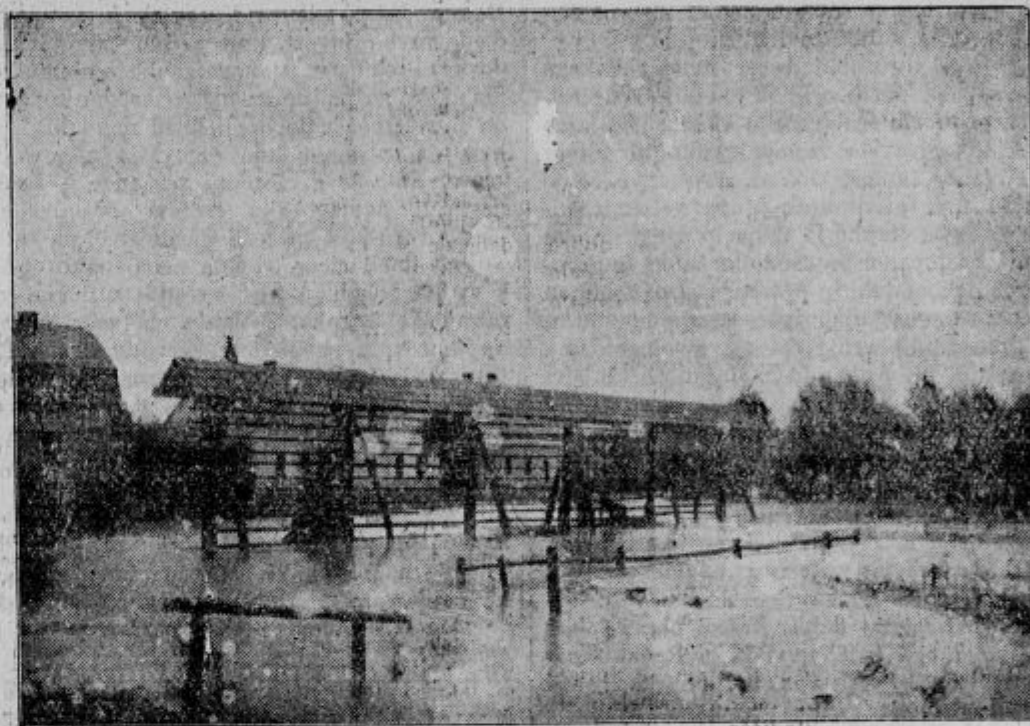
Tometova žaga v Medvodah.

Na Tometovi žagi, ki jo vidimo na sliki, je povodenj napravila škodo, ki se danes še ne more oceniti. Razen poškodb, ki so zadejane sami žagi, je voda odnesla tudi precejšnjo množino hlodov in lesa.

Papirnica Goričane.

Besneča Sora je kakor hudournik preplavila papirne tovarne Goričane ter odplavila ves les, ki se je nahajal tamkaj pripravljen za celulozo. Tudi velike množine papirja so deloma uničene, deloma so pa splavale po Sori v Savo.

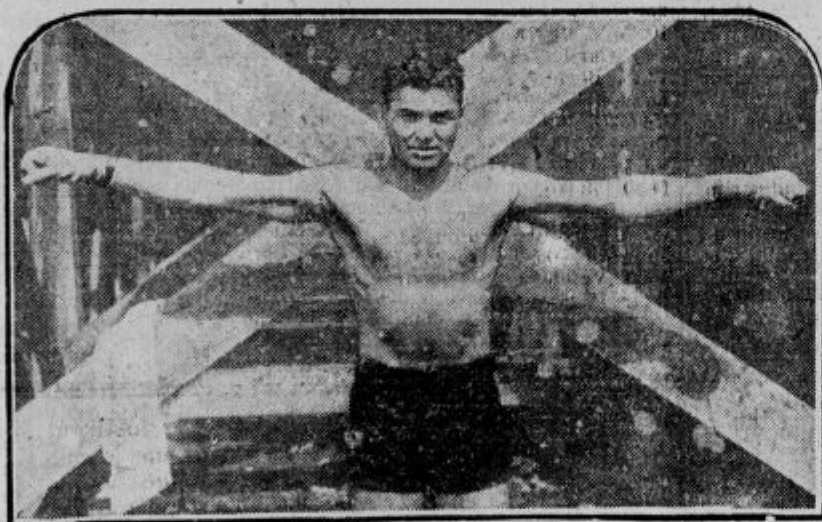

Rožna dolina,

kjer se Ljubljanci po trudapolnem delu radi sprehajajo, je še vedno pod vodo, ki se le polagoma odteka.

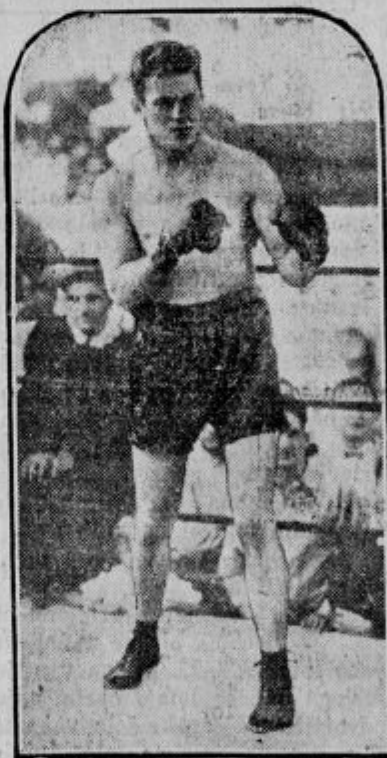

Španski kralj Alfonz XIII., ki vlada državi večnih nemirov in revolucij, se tudi zanima za sport. Naslikan je na krovu svoje jahte ob smotri aeroplanske tekme.

Dempsey, dosedani kralj boksa.

»Slovenec« je že v številkah 213, 214, 218, 219, a najboljirneje v številki 220 prinesel sliko in poročila o sloviti borbi teh dveh boksarjev za svetovno prvenstvo. Danes prinašamo še sliko teh boricelcev. Pet dolgih let je Dempsey kraljeval boksarjem; njegov nasprotnik Tunney, ki ga je končno premagal, pa najbrže ne bo toliko časa dominiral, kajti v kratkem se že bori s črncem Willse-jem.

Tunney, svetovni prvak v boksu.

Ljubomir Nešić.

Gospod Ljubomir Nešić, naš poslanik v Pragi, je premeščen. S svojega dosednjega mesta, kjer je služboval tri leta, odpotuje v Varšavo in zasede tam prazno mesto našega poslanika.

Nekaj o najmanjših državah.

Po vojni se je zemljevid Evrope precej predrugačil. Nastale so nove države, ki jih pred vojno ni bilo, zopet druge so se povečale ali pa so se njih meje skrčile. A že tudi med prejšnjimi velesilami so se nahajale male države, ki so izgledale kot pritlikavec med velikani. Take »samostojne« države nimajo vojaštva in so toraj »nepremagljive«.

Predvsem imamo tu Luxemburg, ki meri 47 štirjaških kilometrov ter ima četrtil milijona prebivalcev. Poleg tega pa še vojvodinjo in odgovorne ministre. Vse je tu, tudi armada, ako se 250 mož sme imenovati armada. Oficirski štab je močan 12 članov. Svetovno vojno je država dobro prestala kakor tudi revolucijo, vendar pa je morala vladajoča kneginja mesto prepustiti svoji sestri. Od Nemčije, s katero je bila prej v carinski zvezi, se je ločila.

Potem imamo malo, toda lepo deželico Monako, ki je samo poldrugi štirjaški kilometer velika ter ima 15.000 prebivalcev. »Armada« ima 86 mož ter krasno lastno zastavo. Potem ima tudi lasten denar kakor tudi poštno

znamke. Vlada je do nedavno tega knez sam s šestimi svetovavci, sedaj pa tudi tam obstoja parlament in ministrstvo. Da se ni prišlo do razdelitve tega lepega koščka zemlje, je vzrok iskati v tem, ker jo drug drugemu nihče ne privoščil.

Jugozahodno od Rimini ob Jadranskem morju se nahaja še ena taka država najmanjša izdaje, ki meri 85 štirjaških kilometrov, namreč republika San Marino. Prebivalstva ima 10.000. Že v 13. stoletju je bila samostojna in kakor se zdi, je celo od zgodovine popolnoma pozabljena. V popolnem miru gleda v bodočnost, le dvakrat v letu se malo razburi, namreč 1. aprila in 1. oktobra, ko gredo na volitve.

San Marino ima torej vsaj 10.000 prebivalcev, a knez Lichtensteinski pa ima samo 9000 podložnikov. Prej je imel ta knez tudi vojaštvo, namreč 22 mož, od katerih jih je šlo 15 na strani Avstrije 1866 v vojsko, ko je šla ta proti Prusiji. Sedaj pa pride nekaj zabavnega, namreč, da se je po bitki pri Kraljevem gradu popolnoma pozabilo s to državo skleniti mir, tako da je še danes pravzaprav z Nemčijo v vojnem stanju.

Pirenejska republika Andora meri 452 št.

rijaških kilometrov. Vendar pa ima na tej razmeroma veliki površini samo 5000 prebivalcev. Ustanovil jo je Karl Veliki. Francija ji varuje meje, španski škof iz Urgela pa pase duše.

Na severnem obrežju Sardinije se nahaja mali otoček Tavorara. Dva kilometra ima obsega in le 180 ljudi. Leta 1830 je sardinski kralj Albert poklonil otok rodbini Bartolini, ki je kot Pavel I. do leta 1888 vladal v splošno zadovoljnost, a na smrtni postelji izrazil željo, da bi mu ne dali nobenega naslednika. Tri leta so tudi res bili brez vsake vodilne osebe, nato pa so proglasili republiko, katero je Italija brez nadaljnega tudi priznala. Vsakih šest let si izvolijo novega predsednika, kateri se od drugih predsednikov razločuje v tem, da nima nikake plače, zato se za to mesto tudi ne pulijo.

Zahodno Hebridov leži otok Sanct Kilda. Pravzaprav bi se ta imela imenovati kraljičina dežela, kajti tu vlada ženska.

V francoskem departmaju Basses-Pyrenees pa je v skoraj nedostopnih gorah pač najmanjša država med vsemi do sedaj navedenimi. Velika ni niti en cel kilometer in se imenuje Saint-Goust. Ta republika ima okoli 100

prebivalcev, kateri so po večini tkalci. Že skoraj dva tisoč let vodi njeno usodo »svet starih«, ki je le nekako častno mesto. Dolg in davki so tu neznana stvar. Ker ta neznatna država nima niti lastnega pokopališča, pokopavajo mrljice v sosednjo francosko župnijo.

Družinska pratika 1927 je ravnokar izšla

in jo ima v prodaji vsaka boljša trgovina po vsej Sloveniji. Kjer bi je ne dobili jo, pa zahtevajte naravnost od založništva »Družinske pratike« v Ljubljani. Cena izvodu 5 Din, po pošti 50 par več. Kras jo nad 20 celostranskih slik, med temi 16 v bakrotisku! — Edina te vrste!

Oskrbite si jo pravočasno!

Gospodarstvo

Stanje vinogradov na Štajerskem in vinska kupčija.

Maribor, 30. septembra.

Ze naše zadnje poročilo o stanju vinogradov na Štajerskem se je glasilo dokaj neugodno, a vendar je bilo tedaj toplo jesensko vreme, ki je dajalo vinogradnikom še precej upanja na zboljšek letošnjega vinskega pridelka. Dež, ki traja z mrzlim vremenom že od ponedeljka naprej, je pogljal zadnji up vinogradnikov po vodi. Nekaj lahkega dežja je bilo potrebno, a sedaj ga je že davno preveč. Sedanji dež je tako zvani »Salzburgerregen«, ki se drži kot megla grozdja in že povzroča gnulobo na vseh zrelih vrstah. Rizlec in mozlec, ki sta že bolj trda, se ustavljata gnulobi, a sploh dozorela ne bosta, ako se ne vrne poprejšnje toplo vreme. Ako se bo ta neprestani dež raztegnil do sobote, bo onemogočena letošnja pozna trgatav in tudi vse umetno sladkanje bo zaman. S poslabšanjem vremena so se dvignile že itak visoke cene lanskemu vinu in starejšim letnikom. Velike nemške vinske trditve letajo po vseh štajerskih vinorodnih krajih za starim vinom in plačajo za dobro robo, ki je primerena za rezanje ali za izvoz v graške in dunajske bare in kavarne naravnost neverjetno visoke cene. Znan mi je slučaj, ko je plačal pred dnevi vinski prekupec za liter muškatsilvanca, ki je res prvovrsten, 56 kron. Ta roba bo šla v inozemstvo in moramo k zgoraj omenjeni ceni še pritegniti prevozne stroške ter uvozno carino in bo prišel v Avstriji liter na 6 šiling.

Kakor smo omenili že v zadnjem poročilu, je prešel vinski trg na Štajerskem v nemške roke. Vse nemške vinske trditve so se dobro založile s starim pridelkom, ga takoj plačale po nakupu in ga bodo letošnjo zimo z visokim dobičkom izvažale v Avstrijo.

Treba še omeniti, da so pred vojno graški in drugi srednještajerski manjši vinski trgovci in krčmarji kupovali vsa vina na Spodnjem Štajerskem. Danes zadovoljujejo ti ljudje svoje vinske potrebe iz Madjarske in Italije, ker gresta tudi madjarska in italijanska vlada svojim vinogradnikom eksporterjem po možnosti na roko.

V Graciu in na Dunaju vidimo vse polno madjarskih in italijanskih tako zvanih »carine prostih vinskih skladišč«. Vagoni in vagoni madjarskega in italijanskega vina se spravljajo v ta skladišča brez vsakih carinskih šikan. Ključ od takega skladišča ima lastnik in avstrijski financer. Sele, ko se vino proda, za beleži financer količino in lastnik plača po sprejetem izkupičku carino in druge vinske davke.

Štajerski vinogradniki nimajo doslej niti enega takega carine prostega skladišča in radi tega je hitra in cena razprodaja naših vin na manjše konsumente v Avstriji naravnost izključena. Mesto štajerskih vinogradnikov si polnijo žepe z vinsko trgovino po Avstriji Italijani in Madjari.

Kakor se sliši, bodo štajerske nemške trditve osnovale še letošnjo zimo v Graciu večje carine prosto vinsko skladišče in začele z razprodajo lanskega pridelka, s katerim so dobro založene. Da nameravajo nemške trditve na zimo z vinskim eksportom na debelo, nam je dokaz, da je samo ena od teh

vtaknila v izdelavo novih eksportnih vinskih sodov 1 milijon dinarjev.

V ogleid omenjenim dejstvom moramo slovenski vinogradniki žalibog priznati, da smo glede vinske kupčije in dobička že tamkaj, kjer smo bili pred vojno navezani bomo na odkup naših vin od nemških trdk, ki imajo v sedanji denarni krizi že edine toliko kapitala, da kupljeno vinsko robo obubožanemu slovenskemu vinogradniku tudi takoj plačajo.

Dejstva, ki smo jih beležili zgoraj, so črna in zadostna za nas Slovence, a resnična in nihče se ne zgane, da bi vzdramil in izpodbudil slovenske vinogradnike k združništvu, ki je edino možno ga rešiti popolnega propada in odvisnosti od nemških rok.

Razglas o zbolšanju vinskega pridelka v ljubljanski oblasti. Tudi ljubljanski veliki župan je izdal razglas o zbolšanju vinskega pridelka. Na podlagi tega razgasa je dovoljeno vinskim producentom izjemoma splošno in prosto slajenje letošnjih vinskih mostov v ljubljanski oblasti in sicer za mošče iz navadnih (domaćih) vrst grozdja, ki imajo pod 14% sladkorja, z 2%, a za one iz finih vrst grozdja, ki imajo pod 17% sladkorja z 4% čistega konzumnega sladkorja. Rjavi takozvani ameriški sladkor se v to svrhu ne sme uporabljati. Sladkor je treba v moštu raztopiti in ne v vodi. Slajenje je treba izvesti pred kipenjem ali vsaj med kipenjem mošta. Zaradi te splošne dovolitve ni treba nobenemu vinogradniku vlagati tozadevne prošnje, kakor tudi ne predpisane naznaila o izvršenem slajenju, dočim morajo imeti vinski trgovci za slajenje mošta, ki so ga nakupili, posebno dovoljenje od pristojne politične oblasti.

Zimski delovni čas v področju okrajnega gremija trgovcev v Celju. Člani okrajnega gremija trgovcev v okrajih Celje, Gornji grad in Šmarje pri Jelšah, se opozarjajo na okoliščino št. 202 z dne 26. junija t. l., glasom katere je od 1. oktobra dalje do 31. marca odrejen zimski delovni čas. Po tej uredbi se imajo trgovine odpirati zjutraj ob 7. uri in zapirati brez izjeme zvečer ob 6. uri. Opoldanski odmor mora trajati najmanj eno uro. Pričujoča odredba se nanaša na vse člane v področju gori omenjenih okrajev, ki so lastniki trgovskih lokalov ne glede ali zaposlujejo trgovsko pomožne osebe ali ne, kakor tudi na vse točilec alkoholičnih pijač. Posebno se opozarjajo člani, da se prestopijo brez predhodnega ukaza ali opomina kaznujejo z denarno globo v smislu § 23 gremijskih pravil. — Načelnstvo.

Stanje posevkov v prvi polovici septembra 1926. Po poročilu poljedelskega ministrstva je bilo stanje še nepoobranega polja v prvi polovici septembra t. l. sledeče: ljubljanska oblast zelo dobro (2), ozir. dobro (3), mariborska oblast dobro (3). Podobno je stanje v ostalih oblasteh države.

Izkaz o stanju Narodne banke z dne 22. septembra 1926. (Vse v milijonih Din; v oklepajih razlika napram stanju z dne 15. septembra 1926.) Aktivna: Kovinska podlaga 419.0 (-1.0), posojila na menice 1275.5, na vrednostne papirje 240.8, skupaj 1516.3 (-2.1), račun za odkup kronskih bankovcev 1151.9, račun začasne zamenjave 351.3, državni dolg 2966.3, vrednost zastavljenih državnih domen 2188.3, saldo raznih računov 401.0 (+37.8), skupaj aktivna 8944.5; pasivna: glavnica 30.0, rezervni fond 8.0, bankovci v obtoku 5649.1 (+10.6), državne terjatve po računu začas. zamenjave 351.3, državne terjatve po raznih računih 115.1 (+43.8), bančne obveznosti po žiru 888.5, po raznih računih 180.8, skupaj 569.3 (-19.2) terjatve države za zastavljene domene 2188.3, ažija za kupovanje zlata 83.0, skupaj pasiva 8944.5.

Jugoslavija in srednjeevropske železarne. V zadnjem času so se vršila živahna pogajanja med zastopniki srednjeevropskih železarn, na katerih se je tudi razpravljalo o zblizanju med industrijo železa v nasledstvenih državah. V prvi vrsti so se vršila pogajanja med avstrijskimi in češkoslovaškimi železarnami na eni strani in zastopniki jugoslovanske železne industrije na drugi strani. Kakor znano so avstrijske in češkoslovaške železarne zvezane v kartelu. Stremjenje kartela gre za tem, da bi se tudi jugoslovanska železna indu-

strija pridružila kartelu. Pri pogajanjih so se pokazale težkote, ker je bilo stališče železarne v Zelenici, ki pripada državi, dolgo časa negotovo. Sedaj pa se je tudi to vprašanje več ali manj razbistrilo. Tako je postalo aktualno vprašanje pristopa ogrske železne industrije je tudi več ali manj zagotovljeno. Edino Poljska železna industrija dela še težkote, ker hoče najprej dvigniti svojo produkcijo in svoj izvoz in si na ta način zasigurati večjo kvoto.

Vojvodinske banke. Te dni se je vršil občni zbor Zveze vojvodinskih bank. Po podatkih zveze je bilo lani 31. decembra v Baški 44 denarnih zavodov — delniških družb s kapitalom 50.4 milijona Din in rezervami 11 milijonov. V Sremu je 83 delniških družb s kapitalom 30.4 milijona Din in rezervami 8.7 milijona Din. V Banatu je pa 81 delniških družb s kapitalom 69.1 milijona in rezervami 20.7 milijona Din. Za predsednika Zveze je izvoljen G. Marko Bogdan.

Otvoritev proge Štip-Kočane. Dne 28. septembra t. l. se je vršila slovenska otvoritev proge Štip-Kočane, dolga 34 km. Proga so gradili 14 mesecev. Proga bo veliko koristila gospodarskemu razvoju Makedonije.

Uvoz bakra v Nemčijo iz Jugoslavije. L. 1913. je Nemčija uvozila iz Srbije (Bar) 13 440 ton surove bakra, leta 1925. pa 29 789 ton. V prvih sedmih mesecih t. l. je znašal uvoz 29 345 ton napram 20 889 tonam v odgovarjajoči dobi lanskega leta.

Iz avtomobilske industrije. Poročajo nam že, da so znane italijanske Fiat-ovornice odpustile 7000 delavcev. — Iz Amerike javljajo, da je tudi Ford uvedel delo samo pet dni v tednu. Plače delavstva se pa kljub temu ne bodo znižale. — Iz Anglije javljajo, da so vodilne tvornice znižale cene za 20 do 100 funtov šterlingov in začele izdelovati tipe za 100 funtov šterlingov. — Studebaker Co. je znižala cene za posamezne modele do 200 dolarjev za voz.

Izrada vodnih sil v češkoslovaški. Za novo proračunsko leto je češkoslovaško ministrstvo za javna dela izdelalo program, po katerem naj bi se v prihodnjih letih zgradilo 11 velikih hidroelektrinskih central, proračunanih na 651 milijonov Kč (1093 milijonov Din). Radi financiranja teh projektov se vlada pogaja z avtonomnimi oblastmi. Vlada namerava v veliki meri prispevati k stroškom za gradnjo teh central.

Avstrijska industrija. O obsegu industrije v Avstriji dajajo pregled sledeče številke: stavbna stroka 11 400 obratov 78 600 delavcev, strojna 1900 obratov 72 100 delavcev, tekstilna 1200 obratov 57 100 delavcev, predelovanje kupa 3800 obratov 55 900 delavcev, hranična industrija 4900 obratov 48 300 delavcev, lesna 10 400 obratov 42 000 delavcev, papirna, usnjarska, kavčukova 1200 obratov 39 900 delavcev itd. Podatki so iz leta 1923. 55—60% vse industrije (vseviš obrti) odpade na Dunaj in Nižo Avstrijo, od tega zopet približno dve tretjini na sam Dunaj.

Izvoz avtomobilov iz Danske. V Kopenhagnu se nahajajo velike delavnice za sestavo avtomobilov ameriškega izvora. Zato je v prvi polovici leta Danske izvozila 12 807 osebnih voz, lani v prvi polovici pa 9 712.

Borza

Dne 30. septembra 1926.

DENAR.

Zagreb, Berlin 13.457—13.487 (13.47—13.50), Italija 210.72—212.72 (213.91—215.91), London 274.40—275.20 (274.40—275.20), Newyork 56.43—56.63 (56.428—56.528), Pariz 159—161 (156.79—158.79), Praga 167.35—168.15 (167.35—168.15), Dunaj 7.965—7.995 (7.965—7.995), Curih 10.925—10.9575 (10.9275—10.9575).

Curih, Belgrad 9.1425 (9.145), Budimpešta 12.45, Berlin 123 (123.25), Italija 19.4375 (19.737), London 25.1025 (25.10125), Newyork 517.375 (517.37), Pariz 14.65 (14.475), Praga 15.325 (15.32), Dunaj 73.025 (73), Bukarešt 2.68, Sofija 3.7875, Varšava 57, Amsterdam 207.25 (207.30), Bruselj 14.10 (13.90).

Dunaj, Devize: Belgrad 12.49—53, Kodanj 187.70—188.10, London 34.90—40, Milan 26.57—67, Newyork 706.75—709.25, Pariz 20.06—16, Varšava 78.50. Valute: dolarji 703.75—709.50, lira 26.46—62, dinar 12.48—54, češkoslovaška krona 20.90—21.02.

Praga, Devize: Lira 126.30, Zagreb 59.59, Pariz 95.15, London 163.45, Newyork 33.70.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana, 7% invest. posoj. 71—72, vojna odškodnina 305—308, zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 193—194, Ljublj. kreditna 155 den., Merkantilna 92—97, Praštediona 865—868, Kred. zavod 165—175, Strojne 110 bl., Trbovlje 390 den., Vevče 104 den., Stavbna 55—65, Šešir 104 den.

Zagreb, 7% invest. posoj. 71.25—72, agrari 42—43, vojna odškodnina 306—308, kasa 305.50—306.50, okt. 307—309, Kred. 100—102, Hipobanka 55—57, Jugobanka 91—92, Praštediona 865—867.50 Ljublj. kreditna 155 den., Srpska 130 den., Eksploatacija 9—10, Sečerana 346—348, Gutmann 220 den., Slavex 105—115, Slavonija 31—32, Trbovlje 277—283, Vevče 102 den.

Dunaj, Podon.-savska-jadran. 820.000, Zivno 705.000, Alpine 352.000, Kranjska industrijska 585.000, Trbovlje 387.000, Hrv. esk. 145.000, Leykam 125.000, Avstr. tvornice za dušik 242.000, Gutmann 390.000, Mundus 1.070.000, Slavonija 35.000.

BLAGO.

Ljubljana, Les: Deske — smreka, jelka, 20 mm, 4 m dolge, I, II, III, media 27 šir., fco vag. Postojna 500 bl., smrekove deske, I, II, 24 mm, paralelne, ostrorobne, od 16 cm širine naprej, fco meja 550 den., hrastove podnice: 43 mm debele, 2.70 m dolge in 53 mm debele, 2.85 m dolge, od 18—28 cm širine, zdrave, fco meja 1250 den., lipovi plohi, 27—100 mm, od 2 m naprej, fco meja 600 den., bukovadrva, suha, meterska, zdrava, fco vag. meja 21 den.

Zito in poljski pridelki: Pšenica nova, fco naklad, post. 265 bl., koruza, fco vag. nakladna postaja 168 bl., rž domača, fco nakladna postaja 215 bl., oves novi, fco nakl. post. 155 bl., fižol beli, novi, fco vag. nakl. post. 140 bl., krompir rani, fco vag. slov. post. 90 bl., laneno seme, fco Ljubljana 380 den., laneno seme Podravina, fco Ljubljana 370 den., seno sladko, stisnjeno, fco vag. slov. post. 100 bl.

Cerkveni vestnik

Kongregacija za gospode pri sv. Jožefu ima prihodnjo nedeljo, rožnovenko in prvo v mesecu, sv. mašo in sv. obhajilo ob pol 7 v kapeli. — Prvi redni shod ima kongregacija v sredo dne 6. t. m. ob pol 8 zvečer istotam.

Rožnovenka pobožnost v mestni župni cerkvi sv. Jakoba. V soboto popoldne ob 2 naznani slovesno zvonjenje začete rožnovenske pobožnosti in porcijunkulskih odpustkov. — V nedeljo dne 3. oktobra se začne sv. maše ob 5. Ob 6 govor in sv. maša pred Najsvetejšim; ob 10 govor in slovesna sv. maša. Popoldne ob pol 3 govor in litanije M. B.; zvečer ob 5 govor, rožniv. procesija, sveti rožnivenec, litanije M. B. in zahvalna pesem. Porcijunkulski odpustki se zamorejo prejeti v cerkvi sv. Jakoba od sobote popoldne do nedelje zvečer. Porabimo milostpolni čas zase in za uboge duše v včah!

Glasba

Stanko Premrl: Sv. Frančišek, Ob 700. letnici svetnikove smrti (1226—1926). Ljubljana. Samozaložba. — Ta ravnikar izšla skladba za sopran in alt s spremljanjem harmonija ali klavirja je jako primerna za razne prireditve, ki se bodo še letos praznoval v čast sv. Frančišku. Priporočamo jo zlasti bratovščinam tretjega reda, Marijinim kongregacijam, pa tudi našim pevskim zborom sploh. Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani in pri skladatelju: Ljubljana, Pred škofijo 12, I. Stane 4 Din.

KONCERT G. JULIJA BETETTA IN KAPELNKA BALATKE.

Ljudska univerza v Mariboru je priredila v torek dne 28. t. m. v Götzovi dvorani koncert, na katerem je nastopil operni pevec G. Julij Betetto s sodelovanjem kapelnika G. Balatke. O Betettovem petju bi bilo odveč pisati. Navdušenje kakor ga morda ni doživel v Mariboru še noben pevec, je dokaz, da si je osvojil srca vseh poslušalcev ter mu je pri vsakem bodočem nastopu v našem me-

Velika uganka

ugodnega nakupa je rešena, ako si ogledate ravno kar došlo bogato izbiro najfinejšega angleškega in češkega blaga za moške obleke in površnike, raglane itd. po najnižjih cenah. — JOSIP IVANČIČ, Ljubljana, Miklošičeva cesta štev. 4. 6555

Sir H. Rider Haggard:

7

Hči cesarja Montezume.

Zgodovinska povest.

Iz angleščine prevel Jos. Poljanec

Ko sem tako spoznal, da ne želita, da bi bil jaz navzoč, sem vzel svojo gorjačo in odšel po jahalni poti proti brvi, kar me je mati nenadoma poklicala nazaj.

»Poljubi me, preden greš, Tom,« je rekla. »Govorijo se čudiš, kaj vse to pomeni. Neki dan ti oče že vse pojasni. V zvezi pa je s senco, ki že mnogo let visi nad mojim življenjem, ki pa je, kakor upam, za vedno prešla.«

»Ako je to človek, ki te tako straši, stori najbolje, da ne pride blizu tegale,« sem rekel smeje in vzdignil gorjačo.

»Je človek,« je odgovorila, »ampak človek, s katerim je treba vse drugače ravnati kot z gorjačo, Tom; da boš vedel, če ga kdaj slučajno srečaš.«

»Že mogoče, mati, ampak moč je koncem koncev najbolj dokaz; tudi najbolj premeteni ima življenje, katerega lahko izgubi.«

»Ti si vse preveč pripravljen rabiti svojo moč, sin moj,« je rekla, se nasmejala in me poljubila. »Dobro si zapomni, kaj pravi star španski pregovor: Kdor nazadnje udari, udari najboljše.«

»Spomnite se pa na drug pregovor, mati, ki pravi: Udari ti, preden drug tebe udari,« sem odgovoril in odšel.

Ko sem naredil kakih deset korakov, me je nekaj nagnilo, da sem se ozrl; sam ne vem, kaj je bilo. Moja mati je stala pri odprtih vratih in njena zastavna postava je bila takorekoč obdana od cvetice belega grma, ki je rasel ob zidu stare hiše. Na glavi je nosila kakor vedno nekako čepico iz belih čipk, katero je imela privezano pod brado; vse je bilo tako, da sem se v tej oddalji od nje za trenutek spomnil na prt, v kakršnega zavilja mrtve. Zdrznil sem se ob tej misli in ji pogledal v obraz. Gledala

je za menoj z žalostnimi, resnobnimi očmi, v katerih je bil videti duh slovesa.

Nikdar več je nisem videl žive.

Tretje poglavje.

Prihod Španca.

Sedaj pa se moram vrniti in govoriti o svojih zadevah. Mojega očeta želja je bila, kakor sem že povedal, da bi postal zdravnik; od onega časa, ko sem prišel iz šole v Norwichu — takrat sem baš stopil v šestnajsto leto — sem študiral zdravilstvo pod vodstvom zdravnika, ki je izvrševal svoj poklic v bungalvskem mestu in okolici. Bil je jako učen mož in poštenjak, Grimstone mu je bilo ime; in ker sem imel nekoliko veselja za ta poklic, sem ob njem dobro napredoval. Ščasoma sem se bil naučil malone vsega, kar me je on mogel naučiti, in oče me je nameraval poslati v London, da bi tam nadaljeval svoje študije, čim bi dosegel dvajseto leto; to bi se zgodilo nekako takrat, ko je bil prišel ta Španec v naše kraje.

Vendar mi ni bilo usojeno, da bi se podal v London.

Zdravilstvo ni bil edini predmet, za katerega sem se tiste čase zanimal. Gospod Bozard iz Ditchinghama, prav isti, ki je pripovedoval mojemu očetu o prihodu Španca, je imel dvojce otrok, sina in hčer, dasi mu jih je žena rodila še več, ki so pa vsi pomrli v otroških letih. Hčeri je bilo ime Lili in je bila moje starosti; rojena je bila v istem letu, samo tri tedne pozneje. Bozardov sedaj ni več v naših krajih; moja pranečakinja, vnukinja in edina dedinja tega sina, se je namreč poročila in njeni potomci imajo drugo ime. To samo mimogrede.

Izza prvih otroških let smo mi otroci, Bozardi in Wingfieldi, živeli kot bratje in sestre; dan za dnevno smo se shajali in skupaj igrali po snegu ali med cveticami. Zavoljo tega mi je težko povedati, kedaj sem pričel ljubiti Lili in kedaj je ona pričela ljubiti mene. Dobro se pa še spominjam, ko sem prvičkrat odšel v Norwich v šolo, da sem bil bolj žalosten, ker sem se moral ločiti od nje, kakor zato, ker sem se moral ločiti od matere in ostalih domačih. Pri vseh naših igrah je bila ona vedno moja družabnica,

in cele dneve sem dostikrat stikal okrog, da bi nargal cvetic, kakoršne je ona ljubila. Ko sem se vrnil iz šole, je bilo enako; vendar je Lili polagoma postala bolj boječa in tudi jaz sem nenadoma postal boječ, ko sem zaznal, da je iz otroka zrastle ženska. Še vedno sva se pogosto shajala in shajala sva se rada, dasi ni nobeden naju zinil besedice o tem.

Tako je bilo z nama vse do dneva, ko mi je umrla mati. Preden pa nadaljujem, moram omeniti, da ni gospod Bozard nič kaj prijazno gledal prijateljstva med hčerjo in menoj; ne zavoljo tega, ker mu nisem bil všeč, temveč zaradi tega, ker je želel, da bi Lili vzela mojega starejšega brata, ki je bil dedič po mojem očetu, in ne mlajšega sina. Naposled je postal v tem pogledu tako strog, da se midva malodane nisva mogla sestati drugače kot po navideznem naključju, dočim je bil starejši moj brat vedno dobrodošel na Bozardovem domu. Vsled tega je med nama bratoma nastala neka mržnja, kakor se rado prigodi, če pride ženska med prijatelja, pa najsi bodo še tako veliki in dobri med seboj. Vedeti je namreč treba, da je moj brat Geoffrey tudi ljubil Lili — saj bi jo ljubil vsakdo, ki bi jo poznal — in nemara z večjo pravico kot jaz; bil je tri leta starejši od mene in kot najstarejši sin tudi očetova dedič. Mogoče se bo komu dozdevalo, da sem bil malce prenegel, da sem prišel v tak položaj, z ozirom na to, ker ob času, o katerem pišem, še nisem bil polnoleten; toda mlada kri je hitra in moja je bila povrh tega napol španska, tako da sem bil že prav korenjak, dočim je bil marsikateri pristnokrvni Anglež pri tej starosti še vedno dečak. Kri pa sonce, katero jo zori, imata namreč mnogo opraviti pri takih zadevah, kakor sem bil prav pogostokrat videl pri indijanskem ljudstvu Anahuak, kjer si s petnajstimi leti jemljejo dvanajstletne neveste. Vsekakor pa je gotovo, da sem bil z osemnajstimi leti dovolj star, da sem se zaljubil na tak način, da sploh nisem več prišel iz te ljubezni, dasi bi se dan iz zgodovine mojega življenja posneti, da lažem, ko tako govorim. Vendar je moje mnenje, da lahko moški ljubi več žensk, a vendar ljubi eno bolj kot vse druge ostajajoč po duhu zvest postavi, katero prelomi po črki.

Priporočamo LUDSKO KNJIZNICO (Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani): 19. zv. J. O. Curwood, Kazan, volčji pes. Kanadski roman. 18 Din, vezan 30 Din. — 20. zv. Ed. About, Kralji gora. 18 Din, vezan 30 Din. — 21. zv. H. R. Haggard, Jutranja zvezda. 30 Din, vez. 40 Din. — 22. zv. Otroka kaplana Granta. Popolovanje okoli sveta. Roman v treh delih. 48 Din, vez. 58 Din.

Barvne trakove, oglieni-, povošeni-, kopirni papir, hektografični zaviti in druge potrebščine pri Lud. Barača, Selenburgova ulica 6/4 telefon stev. 950

stu zasiguran ogromen uspeh. Po vsaki pesmi je navdušenje naraslo, in na koncu koncerta dosegle vrhunce, ko je občinstvo z burnim ploskanjem peva naravnost prisililo, da je zapel še štiri pesmi izven programa. Se na cesti so mu po koncertu prirejali ovacije.

Tudi G. Balatka je žel zasluženo priznanje. Z dovršeno tehniko vblada klavir in vse odlomke iz »Pomladine svojega rojaka Luka je podal z globokim občutkom.

Program je bil vseskozi moderen. Poleg Verdija, Michla, Lajovic, Grečaničev, Rahmaninov, Škerjanc, Krek, Herman in Suk.

Obisk žalibog ni bil tak, kot je bilo pričakovati. Krivda je na tem, da se je koncert vršil proti začetku v mesecu, ko večina uradnikov in inteligentov nima več denarja. Tudi cene vstopnicam so bile previsoke. Nekoliko krivde pa je tudi na tem, da je imel G. Betetto v Mariboru že dvakrat koncert napovedan, pa ga obakrat ni bilo. Upamo pa, da je s tem nastopom Mariborčane popolnoma pomiril in če pride še v Maribor, mu bodo dvorano sigurno napolnili.

Naše dijaštvo

POZIV VSEM AKADEMIKOM.

Zivimo v dobi največjega razmaha mednarodnega delovanja in mirovnega stremeljenja. Pozornost vse javnosti je obrnjena na svetovne probleme, ki prihajajo v vedno večjem številu pred Društvo narodov in druge mednarodne centre, mnogo se o njih razmišlja in piše. Ker ne le očiščeni faktorji, nego vsa javnost je poklicana, da se zanima in deluje za napredovanje pacifizma, za udržitve svetovnega miru, za ustvaritev človeške kulture. Pred mednarodne fore ne prihajajo več samo zadeve, ki se tičejo le držav kot celot, nego tudi osnovni življenjski interesi vsakega posameznika se osredotočujejo in rešujejo pred njimi.

Zato je naloga zlasti vsakega akademika, člana danes najvišje kulturne ustanove, da posveča vsem tem vprašanjem čim resneje in intenzivnejšo pažnjo, da sam proučuje in razširja ideje pacifizma in navdušenje za nje, da tudi sam vsaj z majhnim delom pripomore in pospeši zgradbo svetovnega miru.

Najlepšo priliko za tozadevno proučevanje in delovanje najdemo v Akademskem klubu za Društvo narodov. V klubovem seminarju dobite priliko, poslušati vsak teden predavanja in sami predavati o vprašanjih, ne le onih, ki se tičejo Društva narodov, nego sploh o vseh vprašanjih pacifizma v najširšem smislu. Pri debatah in predavanjih se morete sami pripravljati za delovanje med narodom, ker Vaša naloga bo v prvi vrsti, razširjati in utrjevati ideje svetovnega miru med narodom.

Akademski klubi za Društvo narodov nečejo biti nikake vidne filijale današnjega Društva narodov, oni čejejo biti ognjišče najidealnejšega in najpravičnejšega mirovnega stremeljenja sploh.

Pozivamo tedaj vse akademike, da se včlanijo v klub, zlasti pa jih vabimo k čim večji udeležbi v klubovem seminarju.

Prijave sprejema g. vratar na univerzi, Ljubljana, 30. septembra 1926.

Akademski klub za Društvo narodov.

Nebo v oktobru.

Večerno nebo. Od planetov se nahaja na večernem nebu Jupiter, ki je kmalu, zvečer že nad južnim obzorjem in zahaja kmalu po polnoči, dalje Saturn, ki v večernih urah že zahaja na jugozahodu. Mesto njega se dviga tedaj iznad vzhoda Mars. Proti koncu meseca bo viden tudi Merkur na zahodnem delu nebesa. Uran, ki je viden že z majhnim daljnogledom ali kukulom, je malone vsi noč na nebu. Vzhaja torej kmalu zvečer. Le Venere ni na večernem nebu. Sedaj vzhaja uro pred soncem, a koncem meseca bo že nevidna, ker bo vzhajala proti jutru. Svetlejšje nove zvezde stalnice so: nizko nad južnim obzorjem Tomahaut v Južnih ribah, na severozahodu je skupina Plejad ali Gostosevcev in za tem vzhaja na vzhodu Aldebaran v Biku. To zvezdo tudi najdemo, ako podaljšamo smer Severnica—Kapella. Slednja je nad severovzhodom, edina svetlejša zvezda. Od znanih zvezd imamo Arkturja tik nad zahodom; na jugu, v Rimski cesti Atair v Orlu, višje v zenitu Daneb in na zahodu od te Vega.

Jeseni je ugoden čas za opazovanje zoodiakalne ali živalske svetlobe. V pregledu za mesec februar je bilo navedenih nekaj podatkov o tem nebesnem pojavu. Takrat je bilo mogoče opazovati to stožčasto svetlobo na večernem, a sedaj pa na jutranjem nebu. Krog solca se nahaja oblak kozmičnega prahu, ki sega nekako do tira naše zemlje. Debelina tega oblaka je pa manjša od njegove širine, tako da ima obliko močno stisnjene kroglice. Svetloba, v kateri sveti v golovih prilikah ta nekam skrivnostni pojav, je odbila solnčna svetloba od delcev snovi, ki sestavljajo ta oblak. To je zoodiakalna svetloba. Zoodiakalno svetlobo vidimo lahko v jasnih nočeh proti jutru na odprtem prostoru in sicer v času, ko ni lune. Videti je kot svetel stožec, nagnjen proti jugu. Morda se posreči komu zapaziti takozvano protisolnce, to je svetloba v obliki svetle okrogle plošče in sicer se nahaja

to vedno nasproti solcu. Torej je okoli polnoči nad južno stranjo v višini, kjer je bilo solnce popoldne. Tudi za to opazovanje je potrebno isto, kot za opazovanje živalske svetlobe. Ta pojav protisolca razlagajo kot lom solčnih žarkov v zgornjih plasteh ozračja, a po Einsteini teoriji pa kot njen dokaz, da je prostor ukrivljen ali drugače, da je končen.

Kakor poroča M. Antonadi, astronom na opazovalnici Mendon, blizu Pariza, so se izvršile znatne spremembe na površju Marsa, Jupitra in Saturna. Na Marsu polarna snežena odeja zgineva bolj počasi kot sicer. Iz tega je sklepal Antonadi, da oddaja solnce sedaj manjšo množino toplote kot prej. In Abbot, ameriški astrofizik, je v resnici določil, da takozvana solarna konstanta od marca 1922 počasi pada. Solarna konstanta je 1.95 kalorij, to je: en kvadratni centimeter črne ploške na zemlji prejme v minuti 1.95 malih kalorij. Mala kalorija je ona množina toplote, ki je potrebna, da se gram vode segreje za 1°C. Ne da bi se nadalje spuščali na tem mestu v interesantne in aktualne pojave na solcu in njih učinkov na zemlji, naj omenimo le še glavne spremembe na planetu Jupitru. Rdeča lisa je sedaj precej oddaljena od južnega zmernega pasu. Barva, prej slabo rdeča, je zdaj blede rožnata. Oblika lise je podobna zelo podolgastru nepravilnemu šestokotniku. Široki severni tropični pas ima zelo nepravilno obliko. Opazi se v njem mnogo temnih prog, ki so večkrat tudi nargane. Severni zmerni pas je širok, temne barve in nepravilen v obliki in barvi. Spremembe na planetovem površju znatno precejšo aktivnost v njegovi notranjosti. Po Antonadiju gre ta val sedaj iz južne, poloble na severno. Pričakovati je še nadaljnjih preobratov na Jupitru.

Solnce se nahaja od 23. preteklega meseca na južni nebesni polobli. To se opazi tudi v trajanju dne. Dan je dolg 1. okt. 11 ur 45 min. in 31. okt. 10 ur 15 minut. Solnce vzhaja v začetku meseca ob šestih in koncem meseca ob poldnevih.

Polzvedovanje

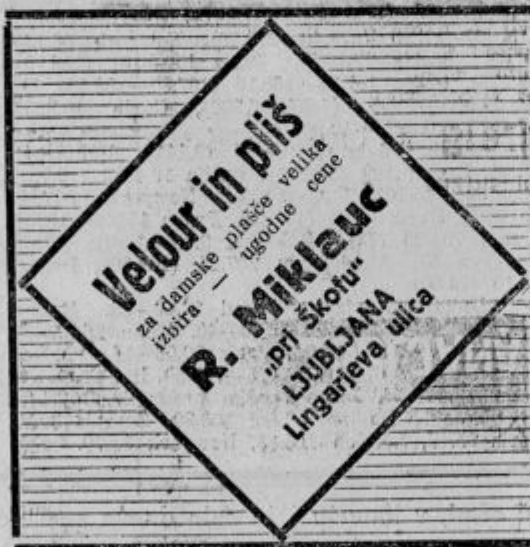
Zgubila se je v sredo dne 29. t. m. od cerkve sv. Petra do Zelene jame usnjata ročna torbica s ključji in robcem. Pošten najditelj se prosi, da odda v Zeleni jami 179.

PUH - PERJE R. MIKLAUC LJUBLJANA

Razpis.

ZUPANSTVO NA DOBROVI razpisuje stavbo enorazr. šole v Brezji

in to veliko delo posebej; za zidarska dela se odda samo delo, material preskrbi občina, oziroma krajni šolski svet v Brezji. — Ponudbe je poslati do 10. oktobra na zupanstvo v Dobrovi. — Natlačni pogoji, načrti in stroškovnik so razpoloženi v občinski pisarni ob uradnih dnevih v torek, petek in nedeljo od 8. do 10. dopoldne.

Oglas.

Kupi se hiša

obstoječa iz 14—20 večjih sob in drugih pritliklin, kakor: ene kuhinje, kleti, po možnosti manjšega dvorišča itd.

Hiša se mora nahajati v takem stanju, da bi se moglo vanjo vseliti tekom enega meseca po nakupu.

Interesenti naj se zgledajo od incl. 15. oktobra event. z načrti pri DIREKCIJI SUM V LJUBLJANI — KRIZANKE. 6668

Centenim čitateljem se priporočajo naslednje tvrdke:

Pri „AMERIKANCU“
Ljubljana, Stari trg 10
Kupite najceneje klobuke, čepce, perle itd. Modno blago.

Prodajalna K. T. D.
(H. Ničman)
Ljubljana, Kopitarjeva ul. 2.

FRANC FUJAN
krovstvo in zaloga
stresnih potrebščin
Ljubljana, Galjeveca 9.

IVAN JAVORNIK
mesar
Ljubljana, Domobranska c. 7
Stojnica poleg Zmajškega mostu

Solske knjige
ima v zalogi
Jugoslovanska knjigarna
v Ljubljani

Angioloslav Hrstnik
manufakturna trgovina
Ljubljana, Ravniceva c. 8

„Jugometalija“ r. z. o. o. z.
Industrija pločevinskih izdelkov
Ljubljana
Kolodvorska ulica 18

Stanko Keišin
brivski salon
Ljubljana
Kopitarjeva ulica št. 7, nasproti
Jugoslovanske tiskarne

TEOD. KORN
kleinarsko in instalacijsko podjetje
Ljubljana
Poljanska cesta št. 8

Ivan Križnar
krovec
Ljubljana
Hrenova ulica št. 9

Jakob Kavčič
parna pekarna
Ljubljana, Gradišče 5
Podruž.: Prešernova 14

Deželna lekarna
pri „Mar. Pomagaj“
Mr. ph. M. Leustek
Ljubljana, Resljeva cesta 1

ILUST. IRANI
SLOVENEČ
LETNIK 1925
SE ŠE DOBI

Marinc, Černe & Komp.
dr. z. o. z., pleskarska in
črkoslik. tvrdka, LJUB
LJANA, Igriska ul. 6

Oražem & Jančar
pohištvena ličarja in
pleskarja
Ljubljana, Breg

JOSIP OLUP
trgovina manufakture in oblik
Ljubljana, Stari trg 2
(na vogalu)

K. Pečenko
trgovina vseh vrst usnja
in čevlarskih potrebščin
Ljubljana, Sv. Petra cesta 32

PRISTOU & BRICELJ
črkoslikarja, Ljubljana
Aleksandrova c. 1
Telef. 908 Ustan. 1903

Rudolf Radovan
tapetnik
Ljubljana, Krekov trg 7.

Josip Satran
specerijska trgovina
LJUBLJANA
Solski drev. 4 (Samsko)

Šolske zvezke
ima v zalogi
KNJIGOVESNICA K. T. D.
v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6/II.

Pavel Stele
AUTOTAKSI
Ljubljana, Poljanska cesta 3
Telefon 942

LEOPOLD SEGA
jeremenar
Ljubljana, Poljanska c. 49

Peter Žilnik
splošno kleparstvo
LJUBLJANA
Poljanska cesta 31

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1:50 din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamke: Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Učenka se sprejme
v trgovino
z mešanim blagom. Gre-
gor KOZELJ - Mokronog.

Pridno dekle
išče mesta k boljšim ljudem k 1 ali 2 otrokoma od starosti 3—5 let. Cenj. dopise pod šifro: „Brigita“. 6676

POSTREZNICA
poštena, z dobrimi sprejemali ali priporočili, se za dobro plačo sprejme od 7 jutraj do 5 pop. Vprašati: Puharjeva ul. št. 14, I. nadst. (za »Narodnim domom«). 6702

18 letna gospodična
želi priti k nemški obitelji kot hišna pomagalka brezplačno. Ponudbe na upravo lista pod št. 6693.

Učenec s šestimi leti
ljudske in z enim letom mešč. šole, ki obvlada poleg slovenščine tudi nemški jezik v govoru in pisavi, IŠČE mesta v trgovini. Cenj. ponudbe na Ana FRAS, Zakot pri Brezicah.

BLAGAJNICARKA
s prakso išče mesta; pomagala bi tudi v trgovini. Naslov v upravi: št. 6647

UCENEC pošten, staršev, s primerno šolsko izobrazbo, se sprejme v trgovino mešane stroke. Več ustmeno. — Ponudbe na upravo lista pod šifro »200« št. 6695.

Poravnajte
naročnino!

Instrukcijo

prevzame visokošolec iz matematike, fizike, kakor tudi iz francoščine in nemščine in opis. geom. Ponudbe na upravo pod: »Uspeh zagotovljen« 6319

Bukova drva
kupim. — Ponudbe upravi lista pod »Več vagonov«.

Opremljeni SOBO
z elektr. razsvetljavo in posebn. vzhodom, oddam solidnemu gospodu oziroma 2 gospodinjama. Naslov v upravi pod št. 6705.

Odda se lepa
MEHANIČNA
delavnica.
Poizvedbe pri KMETSKI
POSJOJILNICI, Ljubljana.

VOZOVII
V zalogi imam različne ročne, tovorne in vozove na peresih (vzmehih). — Dobro vpeljana Lovska in kolarška obrt. — Prevzamem vsa naročila in popravila. Točno in solidna postrežba — cene ugodne! Proti računu se vzame tudi kolarški les. — Se priporoča MATIJA TERLEP, šiška (Ljubljana 7), Sv. Jerneja cesta. 6689

GOSPODIČNO sprejemem na stanovanje in hrano. Naslov v upravi: št. 6704.

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah
Černe, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Najnovejša iznajdba!
Brez kvarenja blaga kemično snajenje in vsakovrstno barvanje oblek
ANTON BOC, Ljubljana
Selenburgova ul. 6, I, Glince-Vit 48

OVČJAK (NEMŠKI)
izvrsten čuvaj, dresiran, zelo poceni prodaja. Naslov v upravi pod št. 6661.
Divjak & Gaslinčič
trgovina dvokoles in mehanična delavnica
MARIBOR, Glavni trg 17
Tattenbachova 14.

Sveža morska riba

se dnevno peče in toči pristiž Dalmatincev samo v že dobro znani PRVI DALMATINSKI KLETI
MESARSKA ULICA ŠTEV. 5.
Povodnik.

Ne samo ceno,

temveč tudi kakovost izdelka se mora upoštevati pri nabavi poslovnih knjig.

Knjigovoznica K. T. D., črtalnica in toornica poslovnih knjig v Ljubljani, Kopitarjeva ulica št. 6/II.

KDOR RABI OBLEKO,

RAGLANE in ostala oblačila res iz dobrega blaga, kupi NAJPOVOLJNEJE pri nas. — Izredno velika zaloga in posebne cene za šolobvezne. Detaljna trgovina KONFEKCIJSKE TOVARNE

Fran Derenda & Cie.,
LJUBLJANA

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 30. sept. 1926.

Višina barometra 308.8 m

Opazovanja	Baro- meter	Toplota v C°	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblak- nost 0—10	Vrsta padavin	Najvišja temp.	Najnižja temp.
kraj čas						ob opazovanju v mm do 7h		
Ljubljana (dvorec)	7 768.9	10.1	96	N 1	10	16.2	11.9	9.8
	8 768.5	11.7	89	E 1	10			
	19 768.9	11.2	93	NE 1	10			
	21 769.0	11.2	94	N 1	10			
Maribor	769.8	9.0	98	NW 1	10	dež	11	9
Zagreb	768.7	11.0	97	SW 2	10	dež	12	11
Belgrad	8 766.8	16.0	72	SSW 1	8		25	14
Sarajevo								
Skopje								
Debrovnik								
Split	7 762.8	18.0	75	NNE 1	10	8	22	18
Praga	771.2	10.0	—	mirno	—	dež	15	8

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Dunajska vremenska napoved za 1. oktober: počasno zboljševanje vremena.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani; Karol Čeč.

Izdajatelj: dr. Fr. Kulovec.

Urednik: Franc Tersedlav.

P. n. občinstvu vljudno naznanjam, da sem s 1. oktobrom t. l. prevzel

Kolodvorsko restavracijo v Ljubljani (Glavni kolodvor)

ter se slavnemu občinstvu najudaneje priporočam.

Z najodličnejšim spoštovanjem

H. Tomec.